

A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

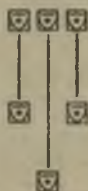
1937. ÉVI MÁJUS HÓ 12-ÉN MISKOLCON TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK ÉS TANÁCSÜLÉSÉNEK
S 1937. ÉVI OKTÓBER HÓ 7-ÉN SAJÓKAZINCON
TARTOTT ŐSZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS UGYANAKKOR TARTOTT TANÁCSÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

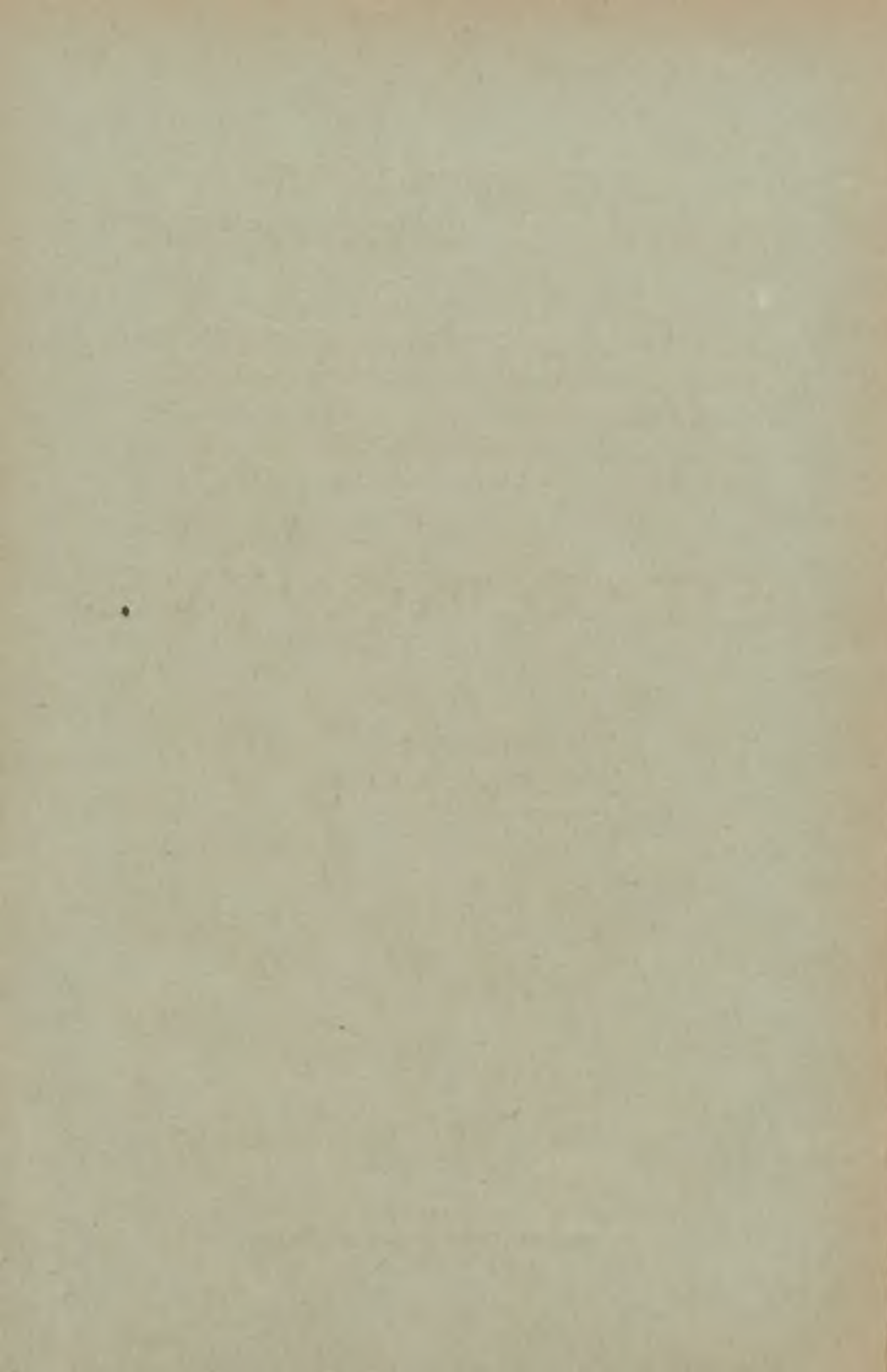
SZERKESZTETTE:

TÓTH JÁNOS

EGYHÁZMEGYEI LELEKÉSZI FŐJEGYZŐ

NYOMATOTT
BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN, 1937.

A FELSŐBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1937. ÉVI MÁJUS HÓ 12-ÉN MISKOLCON TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK ÉS TANÁCSÜLÉSÉNEK
S 1937. ÉVI OKTÓBER HÓ 7-ÉN SAJÓKAZINCON
TARTOTT ŐSZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS UGYANAKKOR TARTOTT TANÁCSÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

TÓTH JÁNOS

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

NYOMATOTT

BLASZ LIPÓT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
EDELÉNYBEN, 1937.

REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE A FELSOROLÁS

1887. ÉVI ÉVIKÉRE HÓ KÖZSÉGI KÖZVETLEN TARTOTT
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE TARTOTT
2. ÉVI ÉVIKÉRE HÓ KÖZSÉGI KÖZVETLEN TARTOTT
TARTOTT ÉVIKÉRE HÓ KÖZSÉGI KÖZVETLEN TARTOTT
3. ÉVIKÉRE HÓ KÖZSÉGI KÖZVETLEN TARTOTT

JEGYZŐKÖNYVE.

1887. ÉVI ÉVIKÉRE
KÖZSÉGI KÖZVETLEN TARTOTT
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE TARTOTT

de járatlan elintézése. Hogy azonban a jövőben hasonló kifogás, illetőleg alaki szabálytalanság elő ne forduljon, kötelezőleg elrendeli közgyűlés, hogy minden egyház csináltassa meg az egyház feliratával ellátott pecsétet s azt használja a szavazatok kiállításánál. Ennek formáját és kivitelét esperesi irányításra bizza.

6. Olvastatik *Dr. Horváth Zoltán*, egyházmegyénk és a tiszán-inneni egyházkerület világi főjegyzőjének levele, melyben egyházmegyénkben viselt tisztségéről — nagymérvű elfoglaltsága és újabb magasabb egyházi tisztségre való megválasztatása miatt — lemond. Fájó szívvel teszi ezt, mert nagyon összeforrva érezte magát azokkal a munkásokkal, akikkel együtt boldogan dolgozott egyházmegyénkben és azzal a munkakörrel, ahová őt a közbizalom állította. A hálás köszönet hangján vesz búcsút meleg érzésektől áthatott soraiban az egyházmegye vezetőségétől és annak egész közönségétől.

Közgyűlés nagy sajnálattal vesz tudomást világi főjegyzője bejelentett lemondásáról s azt a levelében felhozott indokok miatt kénytelen elfogadni. Benne egy higgadt gondolkozásu, bölcs ítéletű és egyházáért hívő szívvel dolgozni tudó munkatárstól válik meg, akivel ugyan — ígérete szerint is — a kerületünkben viselt tisztsége útján a lelki kapcsolat továbbra is megmarad. Jólesőleg állapítja meg közgyűlésünk, hogy *Hováth Zoltán* egyházmegyénk köréből nőtt fel a többrehivatás magasabb munkaterületére s midőn egyházmegyénkben kifejtett tevékenységéért és értékes szolgálataiért neki köszönetet mond, tiszta szívből kívánja, hogy új munkakörében is azzal a buzgósággal, önzetlen munkakedvvel áldja meg a Gondviselés, amilyenel mi közöttünk forgolódott. A lemondásával megüresedett világi főjegyzői tisztségre pedig a szavazást június 30-iki határidővel elrendeli.

7. Olvastatik a számonkérő szék következő jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye számonkérő székének 1937. március 11-én Miskolcon tartott ülésében.

Jelen vannak: *Szentmártony Dániel*, esperes, *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Lökös Sándor*, *Hubay*

Mihály, Dr. Komjáthy Aladár, Svingor Jenő, Gyülvész István, Szigethy Ferenc, lelkési tanácsbírák, *Harsányi Géza*, e. m. ügyész, *Lenkey Gyula* és *Veress Károly*, e. m. számvevők, *Tóth János*, lelkési főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

1. Esperes imádsága után e. m. gondnok üdvözlí a megjelen-
teket s az ülést megnyitja.

2. Egyházlátogatók felolvassák jelentéseiket a tél folyamán
teljesített egyházlátogatói szolgálatukról. Szentmártony Dániel, esperes
a varbói, sajókápolnai, sajókazinczi, vadnai, edelény-finkei, szendrői
egyházakat látogatta meg. A sajókazinczi gyülekezetben az e. m. gond-
nok urral együtt végezte a vizitációt s mint a jelentés kiemeli: szemmel
láthatólag boldog volt a gyülekezet, hogy községe szülöttjét, mint
illusztris vendéget üdvözölhette körében.

Lőkös Sándor a sajószentpéteri, Hubay Mihály a saióvámosi
járásban gyengélkedése miatt csak két egyházat: a saióecsegit és saió-
bábonyit, a többit az edelényi járással együtt Gyülvész István,
Komjáthy Aladár a bánvölgyi-, Svingor Jenő a szendrői-, Szigethy
Ferenc a vadnai járás egyházközségeit látogatták meg.

Általánosságban véve a gyülekezeti élet mindenütt a szokott
mederben folyik. A gyülekezetek lelki élete különösebb előretörést,
nagyobb lendületet nem mutat, de lanyhulás sem tapasztalható, kóros
irányban való eltolódás még kevésbé. Lelkipásztoraink a nekik adott
talentumaik szerint buzgósággal fáradoznak e vészes idők hullám-
csapásai közt a tiszta evangélium útján vezetni a gyülekezeteket, tani-
tóink pedig a kicsinyeket. Az anyagi gond a legtöbb helyen nagy és
folyton növekvő.

A betérjesztett jelentések alapján a következő intézkedéseket
tette a számonkérő szék:

a) A varbói egyházban több olyan jelenség tapasztalható,
amely azt mutatja, hogy a gyülekezet vezetésében nincs meg a meg-
felelő lelkiismeretesség, pontosság és pásztori buzgóság. Az egyház
vagyonkezelésében meg egyenesen törvénybeütköző szabálytalanságok
tapasztalhatók.

Számonkérő szék az egyházlátogatói jelentésben foglalt ada-
tokból megállapítja, hogy a varbói egyházban súlyos mulasztások
és törvénybe ütköző cselekmények történnék, miért is azok hely-
szini kivizsgálására *Veress Károly*, számvevőt, *Szepessy Gyula*,
vil. tanácsbíró és *Harsányi Géza*, e. m. ügyész küldi ki.

b) Szendrőn, az esperesi egyházlátogatás alkalmával tartott
esti istenitiszteleten, valamint a presbitéri gyűlésen a presbitérium tag-
jainak a fele sem jelent meg. Midőn az esperes e feltűnő viselkedés
oka felől érdeklődött, az egyik jelenlévő presbitertől azt a felvilágosi-

A Felsőborsodi Ref. Egyházmegye 1937. május hó 12-én
Miskolcon tartott rendkívüli közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Jelen vannak:

Szentmártony Dániel
esperes

Zsóry György
e. m. gondnok

elnöklete alatt:

Lőkös Sándor
Hubay Mihály
Dr. Komjáthy Aladár
Svingor Jenő
Gyűlvészi István
Szigethy Ferenc
lelkési tanácsbírák

Bónis Aladár
Szathmáry Király Pál
Szepessy Gyula
Dr. Ambrus István
Ragályi Miklós
világi tanácsbírák

Harsányi Géza, e. m. ügyész

Tóth János, lelkészl főjegyző
Veress Károly, lelkészl jegyző

Lelkészek: *Almássy Bertalan, Bartha Gyula, Baczó Balázs, Bálint János Bodnár László, Cserhádi Zoltán, Csiky József, Fülöp Sándor, Felméry Albert, Horváth Imre, Igaz József, Keresztury József, Kocsis Béla, Kocsis Jenő, Kőrössy István, Kutas Imre, Kövér Pál, Lenkey Gyula, Máthé Elek, Molnár Béla, Molnár Pál, Nagy Lajos, Dr. Nemes Andor, Várady József, rendes-, Fehér Zoltán és Németh József, segédlelkészek. — Tanítóképviselő: Gööz Pál.*

1. Esperes igét olvas és imádkozik.

2. Egyházmegyei gondnok melegen üdvözlí a rendkívüli gyűlésre egybegyűlt alkotó tagokat, kiknek számbavétele után a gyűlést határozatképesnek jelenti ki s azt megnyitja.

3. A tiszántuli egyházkerület 1936. december 16-án tartott közgyűlése megköszöni egyházmegyénknek a néhai b. e. *Dr. Baltazár Dezső*, püspök elhunytá alkalmából kifejezett őszinte részvétét.

A köszönetet tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatot közgyűlés — tudomásul véve — az egyházmegyei irattárba helyezni rendeli

4. Az egyházmegyei szavazatbontó bizottságnak 1936. december 15-én tartott ülése jegyzőkönyvének jelentése szerint az egyházmegyei világi tanácsbírói tisztségre elrendelt szavazásnál *Ragályi Miklós*, balajti földbirtokos 53, *Mikuleczky Gyula*, miskolci árv. elnök 6 szavazatot kapott. Így a szavazatok nagy többsége *Ragályi Miklós*, földbirtokosra esett.

A világi tanácsbírói tisztségre elrendelt szavazás eredményeképpen megválasztott *Ragályi Miklós*, sajozsentséteri földbirtokos urat egyházmegyénk szeretettel köszönti tanácsbírói karában. Nem idegen köztünk, mert nagynevű édesatyja — mint egyházmegyénk sok éveken keresztül kiváló gondnoka — maradandó emléket hagyott egyházmegyénk életében. Bizalommal és azzal a hittel fogadja, hogy nagy elődje lelki örökségeivel ül le közöttünk és munkálkodik közöttünk. A hivatalos esküt tőle kiveszi.

5. Ugyancsak a szavazatbontó bizottság fenti jegyzőkönyvének jelentése szerint a beadott szavazatok közül érvénytelennek kellett nyilvánítni 35 szavazatot, mert nem az egyházközség, hanem a lelkészi hivatal pecsétjével voltak ellátva. A szilvásváradai egyház szavazatát pedig azért kellett érvényteleníteni, mert a lelkész neve idegen kézzel volt aláírva s utána az aláíró X-et tett. Javasolja a bizottság, hogy a jegyzőkönyvben felsorolt érvénytelen szavazatot adó egyházak lelkészei — az egyházmegyei szervezeti szabályzat intézkedésének megfelelőleg — 10—10 P rendbirsággal büntetessenek.

Közgyűlés a szavazatbontó bizottságnak abban a javaslatában, hogy a felsorolt egyházakat azért sújtsa oly magasmérvű büntetéssel, mert azok az egyház, esetleg még meg nem lévő pecsétje helyett, a lelkészi hivatal felírásu pecsétet használták, komoly indokot nem lát. Így a büntetést mellőzi, mert a szavazatok egyébként szabályszerűek voltak. Ugyanez elbírálás alá veszi a szilvásváradai egyház szavazatát is, melynél a kifogásolt hiba egy kényszerhelyzetes megoldásnak volt jóindulatu,

3. Általános jellegű határozmányok:

a) felkéri számonkérő szék a főtiszteletű Püspök urat, hogy körlevélben figyelmeztesse az egyházakat a konfirmációi ünnepélynek áldozócsüörtökön való megtartására;

b) utasítja az egyházakat, hogy az évi számadások végén a mérleget is okvetlenül készítsék el;

c) még egyszer és utoljára figyelmezteti az egyházak vezetőit, hogy az egyház pénzkészletét kétkulcsos ládában tartsa, minek elmulasztása fegyelmi vétséget fog képezni s az egyházlátogatók is ugyanennek terhe alatt elköteleztetnek ennek szigorú ellenőrzésére;

d) az egyház pénztárában 100 P készpénznél több nem tartható, a többi postatakarékpénztárban helyezendő el;

e) ez év folyamán minden egyházban új vagyonteltár készítenendő;

f) az évi számadással kapcsolatban külön iskolai számadást is kell készíteni, melyben minden az iskolai ügygel kapcsolatos kiadást fel kell sorolni, a tanítói fizetést is, mely ha természetben szolgáltat ki, annak megfelelő értékelését;

g) az alamizsnakönyvekben nyilvántartott kiadásokról hiteles másolatot példányt kell csatolni az évi számadás nyugtáihoz;

h) a hivatalos konventi kiadvány semmiképp sem felel meg a mi egyházmegyénkben lévő gyülekezetek anyagi ügyeinek könnyen áttekinthető és kezelhető számadásánál, azért a jövőben is az egyházmegye által ujonnan kibocsátandó számadási mintákat kell igénybe venni és használni;

i) azok a lelkészek, akik köztartozásaik kiegyenlítésénél igénybe vették az adócsökkentési segélyt, enemű tartozásaikat 30 nap alatt okvetlenül fizessék vissza az egyháznak és a befizetési hivatalos nyugtát küldjék el az esperesi hivatalnak;

k) az évi számadás január 31-ig mindig elkészítendő.

4. Veress Károly és Lenkey Gyula, számvevők előterjesztik az egyházi számadások átvizsgálásáról szóló munkálataikat. Kisebb-nagyobb formai és tartalmi hibák pótlásával valamennyi gondnoki számadást megerősíthetőnek javasolnak.

Számonkérő szék az alaposan végzett ellenőrző munka felett elismerését fejezve ki, a gondnoki számadások megerősítését javasolja az egyházmegyei közgyűlésnek a disznóhorvát, felsőkelecsényi, dédesi, martonyi-i, sajóbabonyi, sajólászlófalvai és varbói egyházak számadásainak kivételével.

5. Kiküldött egyházlátogatók elszámolnak és beszolgáltatják az egyházak részéről a hivatalos kimutatás szerint befizetett közegyházi járulékokat.

Számonkérő szék a különböző cimeken befolyt járulékok főösszegét 5672 P 79 fillért nyugta ellenében átadja az egyházmegyei pénztárnoknak.

Kmf.

Zsóry György

e. m. gondnok.

Szentmártony Dániel

esperes.

Tóth János

jegyzőkönyvvezető.

Községülés számonkérő szék jelentéseit és intézkedéseit tudomásul véve azokat jóváhagyja és az azokban foglalt intézkedések megtételére az illetékes egyházakat és személyeket szintén elkötelezi.

8. Olvastatik a számvevőszék következő jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Miskolcon, 1937. március hó 23-án a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye számvevőszékének az egyházmegyei pénztár számadásai megvizsgálása tárgyában.

Jelen voltak: *Zsóry György*, e. m. gondnok, *Szentmártony Dániel*, esperes elnöklete alatt: *Dr. Komjáthy Aladár*, Gyűlészy *István*, e. m. tanácsbírák, *Szathmáry Király Pál*, vil. tanácsbíró, *Lőkös Sándor*, e. m. dékán és *Harsányi Géza*, e. m. ügyész, mint jegyzőkönyvvezető, számvevőszéki tagok.

Számvevőszék felhívása folytán e m. dékán rendelkezésre bocsátotta az e. m. közigazgatási pénztári számadását tartalmazó naplót és az erre vonatkozó összes okmányokat. Ezeknek tüzetes és tételenként történt megvizsgálását követően a közig. pénztár számadását 1936. év végéig megvizsgálván, azt teljesen rendbenlevőnek találta és a számadás adatainak alapul vételével megállapítást nyert az, hogy

10,285 P 45 f bevételi összeggel szemben

4886 P 22 f kiadás jelentkezett,

ekként 5399 P 23 f maradvány összeg mutatkozik, amelyből e. m. dékán 160 P 62 f-t készpénzt felmutatott és rendelkezésre

tást kapta, hogy mindez azért van, mert az egyházmegye az eddig ilyenkor szokásban lévő áldomástól is eltiltotta a presbitériumot.

Számonkérő szék nagy megütközéssel vesz tudomást a szendrői egyháztanács egyes tagjainak e református presbiterhez méltatlan felfogásáról és nem illő magatartásáról. Aki nincs tisztában azzal, hogy a presbiterség az egyház iránti önzetlen szolgálatot és annak érdekében végzendő szeretetteljes, szolgálatkész szívet kíván, az ne viselje ezt a tisztséget. És aki alacsony szenvedélyeinek kielégítésére akarja felhasználni vállalt tisztségének hivatalos ténykedéseit s ezáltal mintegy hasznot akar huzni abból, az lealacsonyítja a viselt állás méltóságát. Számonkérő szék, de általában egy igaz és hű református ember sem lát szívesen a presbiteri tisztségben ilyen egyháztagokat, biztonnyal hívén, hogy a szendrői gyűlekezetben is akadnak olyanok, akik méltóbban tudnák betölteni a presbiterséget és tudnák azt, hogyha különösen az egyházmegye vezetője, az esperes tart vizitációt, az azon való megjelenés kiváltképpen fontos kötelesség és kedves tiszteletadás.

Számonkérő szék épen azért a kötelességmulasztó presbiterekkel szemben rosszalásának és nagy megbotránkozásának ad kifejezést, figyelmeztetvén őket arra, hogy hasonló eljárásuk újabb esetben súlyosabb következményekkel fog jární rájuk nézve.

c) Az alacskai presbitérium az egyházlátogatóság útján kérelmezi, hogy tekintettel a gyűlekezetben bányász és cselédsorban lévő családok gyermekeire a konfirmáció engedtessek meg a 12 éves életkorban.

Mivel egyetemes erejű törvény intézkedik a konfirmándusok életkorára nézve, — az 14-ik életévben állapítván meg — e kérelem nsm teljesíthető.

d) Sajóbábonyon a magtári tartozás rendezetlen, a tanító a nyugdíjintézeti tartozásait nem fizeti.

Számonkérő szék utasltja a presbitériumot, hogy a magtári adósok tartozásait rendeztesse, felhíván az adósokat, záros határidőn belül tartozásaik kifizetésére. Továbbá állapítsa meg, hogy mennyi a tanító nyugdíjintézeti hátráléka és a számonkérő szék e határozatára is hivatkozva, hívja fel a tanítót hátrálékának esetleg részletekben való kifizetésére. Amennyiben pedig a tanító e felhívásnak nem tenne eleget, úgy — a törvény előírása szerint — a nyugdíjintézeti hátrálékot a tanító havi állámsegélyéből vonja le. Tett intézkedéseiről egyháztanács jelentést tartozik tenni az esperesi hivatalnak.

e) Ládbesenyőn az egyházközség tartozása az évek folyamán 1047 P-re nőtt fel, ami e kicsiny, 180 lelkes gyűlekezetre nézve óriási

terhet jelent, melyhez hasonlóval eddigelé még nem birkózott ez a kis gyülekezet. Ehhez járul, hogy a tanítói lakás rozottsága mielőbb sürgős kötelességgé teszi annak újjáépítését.

Gyűlészy István, tanácsbíró és *Veress Károly*, számvevő azzal a megbízatással küldetnek ki, hogy helyszínén vizsgálják meg a ládbesenyői egyház anyagi ügyeit, főképen hogy mi okozza az egyház adósságának folytonos növekedését és milyen módon lehetséges annak rendszeres törlesztés ujján való kifizetése.

f) Szakácsiban az egyház nem tart harangozót, mely körülmény kinos és tarthatatlan helyzeteket teremt.

Számonkérő szék utasítja a szakácsi-i presbitériumot, hogy 15 nap alatt gondoskodjék harangozói állás szervezéséről, megállapítván annak rendes fizetését és teendőit.

g) Alacska, Kondó, Sajólászlófalva, Bánfalva, Dédes, Bántapolcsány, Nagyvisnyó, Szilvásvár, Tardona, Barcika, Berente, Disznóhorvát, Meszes, Felsőkelecsény, Hangács, Nyomár, Hegymeg, Ládbesenyő, Martonyi, Abod, Rakacaszend, Tornaszöntjakab egyházak — a szigorú felsőbbhatósági rendelkezés dacára — tűzbiztosításukat a való értéken jóval alul kötötték meg.

Felhivatkak a felsorolt egyházak, hogy tűzbiztosítási értékelésüket haladéktalanul vegyék revízió alá es a biztosítást a reális teljes értéknek megfelelőleg eszközöljék.

h) A rudabányai egyháznak már igen sok alkalommal készséges segítője és támogatója volt az ottani bányatelep kiváló igazgatója, *Kállay Géza* ur.

Számonkérő szék *Kállay Géza*, igazgató urnak levélileg fejezi ki halás köszönetét mindenkor nemesszívű támogatásáért.

i) Martonyiban egy idős, oklevélnélküli s így csekély nyugdíjat élvező tanító igen szűkös anyagi viszonyok között él.

Számonkérő szék felhívja tanítóegylet figyelmét e nehéz helyzetben élő atyámfia anyagi támogatására.

k) A Berentén lévő többrendbeli jogi természetű ügy megvizsgálására es a szükséges eljárások megtételére

számonkérő szék az egyházmegyei ügyészt kéri meg s intézkedéseiről jelentést vár.

bocsátott; 5238 P 61 f összeg pedig mint a postatakarékpénztárban, mint kamatozó betét az egyházmegye javára folyószámlán kezeltetik s az erről szóló utolsó számlakivonat a számvevőszéknek bemutatott,

Ezt követően vizsgálat tárgyává tettett az e. m. dékán által rendelkezésre bocsátott a kamatozó tőkék és kamathátrálékok 1—45. tétel-szám alatt összeírt kimutatása. Ezzel kapcsolatban megállapítást nyert az, hogy egyes adósok annak ellenére, hogy az e. m. ügyész jelentése szerint a követelések már peresítettek is, tartozásaikat nem rendezték.

Ennek folytán számvevőszék utasítja e. m. ügyészt, hogy *B. Pál István, Varró Bodnár Mihály, Szőke István, Horváth Imre, Soós György, Pál János és Almási József* adósokkal szemben a behajtási eljárás folytatandó azzal a hozzáadással azonban, hogy Horváth Imrével szemben, amennyiben nevezett az őt megillető kongruából megfelelő összeget a tartozás törlesztésére engedményezni hajlandó: az esetben vele szemben a végrehajtási eljárás felfüggeszthető lesz.

Egyébként számvevőszék a folyósított kölcsöntartozások után fizetendő kamatlábat olyképen szabályozza f. évi április hó 1-től kezdődő hatállyal, azon tartozások után, amelyek 1933. október 31-ét követő időből származnak, a kamatláb 7%-ban állapittatik meg. Ezzel szemben a betéti kamatláb továbbra is 3% marad.

Számvevőszék a dékán által az 1936. évre elkészített mérleg adatai alapján megállapítja, hogy:

I. Pénztári maradvány 1936, évről . . .	3468 P 31 f
II. Kötvényeken elhelyezett tőke . . .	15 795 P 59 f
III. Kamathátrálékok összege . . .	816 P 28 f
IV. Kiszállási- és bírósági előlegezett díjak . . .	287 P 84 f
Követelés összesen	20.368 P 02 f

Ezzel szemben tartozásként jelentkeznek:

1. Sajóivánkai lelkészi hivatal alapja . . .	41 P 61 f
2. Sajókazinci „ „ „ . . .	1503 P 46 f
3. Sajókazinci tanítói alap . . .	370 P 29 f
4. Varbói lelkészi hivatal alap . . .	716 P 88 f
5. Nagyvisnyói egyház alap . . .	534 P 69 f
6. Tardonai egyház alap . . .	1 P 85 f
7. Vadnai lelkészi hivatal alap . . .	93 P 16 f
8. Vadnai tanítói „ „ . . .	35 P 99 f
9. Lelkészértekezleti kvtár tart . . .	403 P 37 f
10. Vadnai egyház alap . . .	43 P 91 f
Atvitel	3745 P 21 f

	Áthozat	8745 P 21 f
11. Abodi egyház alap	2 P 34 f	
12. Lelkészértkezesleti tőke	670 P 64 f	
13. Boldvai egyház alap	2 P 27 f	
14. Bánfalvai egyház alap	3 P 23 f	
15. Vladár Ervin--alap	723 P 18 f	
16. Függő adósságok	200 P 00 f	
17. Egyenleg, mint tiszta vagyon	15 021 P 15 f	
Összesen:		20.368 P 02 f

Egyesített kisebb (Bárczay, Somossy, Szakall)

alapok összege	20 P 24 f
Vadászy Pál-alap	6 P 41 f
Botos József-alap	10 P 00 f
Összesen	36 P 65 f

Számvevőszék felkéri esperest, hogy írjon át *Bakó Gyula*, volt barcikai, most mérkilelkész illetékes esperesének aziránt, hogy nevezett lelkeszt felügyeleti uton utasítsa arra, hogy mikép a felsőborsodi e. m. bíróságának jogerős ítéletében is foglalt tartozásait, melyeknek rendezésére több ízben eredménytelenül hivatott fel, f. évi augusztus hó 1-ig fegyelmi felelősség terbe mellett tegyen eleget. Ha pedig ezen 433 P 83 fillér összeget egyszerre kifizetni nem tudná, úgy kongruájából leendő levonás iránt fog intézkedés tétetni. Ehhez képest számvevőszék felhívja e. m. esperesét és e. m. ügyészt, hogy amennyiben a kitűzött határidőn belül fenti tartozás rendezést nem nyerne, a végrehajtási eljárás megindítása iránt tegyék meg a hivatalos lépéseket.

Számvevőszék felkéri esperest arra, hogy az e. m. ítéletben megállapított költség és követelés összekszerü kimutatását az esetben, ha az az e. m. részére ítéltetett meg, a jegyzők részéről dékán részére is hiteles másolatban kérje be.

Egyházmegyei dékán felhivatik, hogy a bírósági ügyekben tartott kiszállásokról és az évenkénti gyűléstartásokkal kapcsolatban felmerült költségekről összesített kimutatást készítsen el.

Számvevőszék felkéri e. m. dékánt annak tárgyában való intézkedésre, hogy a m. kir postatakarékpénztárnál folyószámlahitel tárgyában az utalványozó személyét tisztázza arra az esetre, ha ő, mint jelenleg utalványozó személy abbéli minőségében akadályoztatnék, vagy valamely változás állna be személyét illetőleg. E tekintetben utalványozó személyként jöhet figyelembe a jelenlegi állapot megállapítása esetén, vagy akadályoztatás folytán az e. m. esperese és gondnoka.

Számvevőszék elhatározza az e. m. utólagos jóváhagyása reményében, hogy az esperesi hivatalba távbeszélő felszerelés bevezetessék,

mert ez e. m. közérdekből kívánatos. Elhatározza továbbá, hogy jóváhagyástól függően az e. m. ügyész évi tiszteletdíja f. évi január hó 1-től kezdődően évi 50 P-ről 100 P-re emeltessék. Elhatározza, hogy esperesi hivatal részére 300 P értékben új írógép szereztessék be

Számvevőszék javasolja, hogy a dékáni számadások — teljes elismerés kifejezése mellett fenntartással — az e. m. közgyűlés által megerősítsenek.

A jegyzőkönyv felolvastatván, aláíratott.

Kmf.

Lőkös Sándor
dékán

Zsóry György
e. m. gondnok.

Szentmártony Dániel
esperes.

Harsányi Géza
e. m. ügyész, jegyzőkönyvvezető.

Dr. Komjáthy Aladár
e. m. tanácsbíró.

Gyűlvészi István.
e. m. tándesbíró.

Községi a számvevőszéknek az egyházmegyei vagyonkezelés körében tett s e jegyzőkönyvben jelentett intézkedéseit tudomásul véve, azokat jóváhagyja; továbbá:

a) egy távbeszélő felszerelését az esperesi hivatalba engedélyezi;

b) az egyházmegyei ügyész „ évi tiszteletdíját a f. évi január hó 1-től évi 100 P-ben állapítja meg;

c) az esperesi hivatal részére történt új írógép-vételt jóváhagyja;

d) dékánnak a lelkiismeretes munkájáért elismerését nyilváníti és a felmentést megadja.

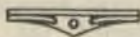
9. A berentei missziói kör segédlelkésze, *Orbán József*, szolgálati szabályzatának megfelelőleg bejelenti az 1936. szeptembertől, állásának elfoglalásától megkezdett munkájáról szóló jelentéseit, a szeptembertől ez év március-ig terjedő időre. Jelentése szerint Berentén, a missziói terület székhelyén teljes erővel megindította a minden irányba kiterjedő egyházépítési belmissziói munkát: esti- és házi istenitiszteleteket tart, családlátogatásokat végez, bibliákat, imádságos könyveket, hitelesítő füzeteket vásároltat és osztogat, ifjúsági egyesületeket szervezett, azokkal jótékony célú s az egyház érdekeit szolgáló előadásokat rendez. A templomba villanyvilágítást vezetett be, annak belsejét rendbehozatta, új tanítói lakás építésére indították meg a mozgalmat, az ifj.-egyletek számára könyvtárat alapított. A missziói terület szórványai rendszeresen előírás szerint jár, ott is istenitiszteleteket tart, családokat látogat, az ott lévő gyermekeket — amennyire ezt munkaköre engedi — tanítja, hűveinket számontartja, bibliák, imádságos-

könyvek, énekeskönyvek beszerzését szorgalmazza s általában arra törekszik, hogy anyaszentegyházunk e szétszórtan élő és kevés lelki táplálékban részesülő nyáját egyházunk iránti hűségében és hitében megerősítse, megtartsa.

Közgyűlés nagy lelki örömmel értesül arról a lelkiismeretes, komolyan megalapozott és nem látszatra, hanem belső értékekre törekvő lendületes munkáról, melyet *Orbán József*, ifju lelkész társunk a reá bizott munkakörben megkezdett és apostoli buzgósággal folytat. Eddigi működéséért a legteljesebb elismerését nyilvánítja s további munkája elé is bizalommal és jóreménységgel tekint, biztonnal hívén, hogy ezután sem lankad meg, hanem nyereségről-nyereségre halad e kétségtelenül nehéz és elhanyagolt munkamezőn. Együttal arról is meggyőződést szerzett közgyűlésünk, hogy e missziói körzet szórványainak egymástól való nagy földrajzi távolsága miatt egy munkás számára tulfeszített munkát jelent, viszont díjazása csekély. Ezért szükségét látja e missziói körzet újjászervezésének, esetleg egy új munkaerő beállításával. Ennek előkészítésével azt a bizottságot bizza meg, amely már korábban a meglévő missziói kör megszervezésének munkáját végezte s melynek tagjai az esperes elnöklete alatt: *Tóth János*, lelkési főjegyző, *Hubay Mihály*, Dr. *Komjáthy Aladár* és *Lenkey Gyula*.

10. A sajkókazinci egyház vezetősége két vallássérelmi esetet jelent be. Az egyik az, hogy a barcikai állami el. iskolában az iskolai közös imádság elmondása után kellemetlen jelenetek játszódnak le a katolikus vallásuak hangos keresztvetése és a ref. gyermekek hangos hitvallása miatt. A másik az, hogy a sajkókazinci kat. lelkész egy szabályszerűen át nem tért ref. asszonyt a hozzátartozói kívánságára ugyan, de a ref. lelkész kifejezett tiltakozása dacára eltemetett.

A barcikai áll. el. iskolában történő visszás állapotok orvoslása végett közgyűlés a panaszt az egyházkerületi tanácshoz terjeszti fel, a sérelmezett eltemetés esete felett pedig napirendre tér.

II.

Egyházmegyei tanácsülés.

Miskolcon, 1937. május 12-én.

Jelen vannak: *Szentmártony Dániel*, esperes, *Zsóry György*, e. m. gondnok elnöklete alatt: *Lőkös Sándor*, *Dr Komjáthy Aladár*, *Almássy Bertalan*, *Veress Károly*, *Lenkey Gyula*, *Bónis Aladár*, *Szathmáry Király Pál*, *Szepessy Gyula*, *Gööz Pál*, *Harsányi Géza*, tanácsstagok, *Tóth János*, lelkészi főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

Zsóry György szíves szavakkal üdvözli az egyházmegyei tanácsot, a határozatképességet megállapítja s az ülést megnyitja.

1. A sajkakazinci egyház presbitériuma panaszt tesz volt lelkésze, *Doktor Gyula*, ny. lelkész, heőesabai lakos ellen, hogy amint arról a presbitérium utólag meggyőződött, volt lelkésze a köszönterrágium évi járuléknak a felét az 1931. évi július 1-től nem fizette be a terrágium alapra, hanem feljes egészében maga vette fel, sőt még a nyugdíjazása utáni félévig a terrágiumot is magának számította. Részletes kimutatásban tárják fel, hogy ily módon volt lelkészük jelentős összeggel károsította meg az egyházat.

E. m. tanács felkéri az esperest, hogy közölje *Doktor Gyula* ny. lelkésszel a sajkakazinci egyház követelését és hívja fel őt igazolásra, illetőleg arra, hogy elismeri-e az egyház e követelését és ha igen, hajlandó-e azt visszafizetni. Ha nem, ugy ez ügyben ejtse meg a megfelelő vizsgálatot.

2. A balajti egyház presbitériuma azt az egyességét kötötte lelkészével, hogy az eddig természetben teljesített mustjárandóság helyett átadja a lelkész használatába az egyház szőlőjének a „*Ligmány*” oldalon

lévő azt a részét, melyet *Füzi Tamás* régebben telepített és most azt az egyháznak telében dolgozza, az alatta lévő parlaggal együtt.

A balajti egyháznak a lelkészével kötött ez egyességet e. m. tanács jóváhagyja, amennyiben úgy látja, hogy az mindkét félre nézve előnyt jelent. De kívánja, hogy ez egyesség ne csupán a jelenlegi lelkész személyéhez kötött legyen, hanem mindenkorl érvénnyel vezettessék át a díjlevélbe azzal a megjegyzéssel, hogy a javadalmas köteles a szőlőt jókarban tartani.

3. A paraszniai egyház beterjeszti szénkutatói és bányahaszonbérleti szerződését a vonatkozó presbiteri és közgyűlési határozatokkal, valamint a szerződés kiegészítéséhez a bérlőktől pótlólag bekívánt feltételek teljesítését biztosító nyilatkozatot, — melyeknek alapján az egyházmegyei ügyész is véleményezi a szerződés jóváhagyását — s kéri annak megerősítését.

Egyházmegyei tanács a paraszniai egyház szénkutatói és bányabérleti szerződését — a szükséges pótlások becsatolása után, — mivel az az egyházmegyei ügyész véleménye szerint is az egyházra nézve előnyös, jóváhagyja és megerősíti azzal az utasítással, hogy e jövedelem az egyház költségvetésébe beállíttassék és a gondnoki számadásban évenként elszámoltassék.

4. Esperes beterjeszti a nagykárolyi egyházmegye esperesének a *Bakó Gyula*, volt barcikai, jelenleg mérki lelkész bíróilag megállapított berentei tartozására vonatkozó átíratát, melyben *Fóris Lajos*, esperes Bakó Gyula nehéz anyagi helyzetére való tekintettel f. évi november hó 1-ig kiméletet kér azzal az ígérettel, hogyha Bakó Gyula tartozását azután nem fizetné, mostani kongrua letiltásának megszűnésekor, tartozásának kiegyenlítésére a letiltást maga fogja kérni.

Egyházmegyei tanács a nagykárolyi egyházmegye esperesének átíratát a *Bakó Gyula* tartozására vonatkozóan tudomásul veszi azzal, hogy f. évi november 1-ig elvár a kiegyenlítéssel, ami ha addig nem történne meg, felhívja esperesünket, hogy a kongruának idejében való letiltatása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg.

5. *Bálint János*, szendrői lelkész és *Véchei Elemér*, szendrői presbiter, földbirtokos megfellebbezik a szendrői egyházközség 1937. évi

április hó 4-én tartott közgyűlésének 1. sz. alatti határozatát, melyben a közgyűlés ellene mondott a presbitérium március 21-én hozott azon határozatának, mely szerint az elkészített tervrajz és költségvetés alapján a lelkészlakot ujjáépítsék az eladott ötvöstárgyak árából, mivel közgyűlés szerint előbb orgonát kell csináltatni. Fellebbezők hivatkoznak arra, hogy az Egyházmegyei Tanács egyenesen azzal a kikötéssel járult hozzá az ötvöstárgyak eladásához, hogy azok árából elsősorban a paróchia építtessék fel s kéri a hivatkozott közgyűlési határozat megsemmisítését és az ügy letárgyalása végett az egyházmegyei Elnökség kiszállását.

Egyházmegyei tanács a fellebbezésnek helyt ad s a szendrői egyházközség 1937. évi április 4-én tartott közgyűlésének 1. sz. alatti határozatát megsemmisíti s az Egyházmegyei tanács 1937. évi január 15-iki határozatához hiven ismételten kimondja, hogy a szendrői egyház által eladott ötvöstárgyak árából elsősorban a lelkészlak építendő meg és utasítja a szendrői egyházat az elavult paróchia újraépítésére azzal, hogy az ötvöstárgyak árából csak az építkezés után fennmaradó összeg fordítható orgona beszerzésére. — Bizottság kiküldését Egyházmegyei tanács nem látja szükségesnek.

6. A boldvai egyház betérjeszti presbiteri és közgyűlési határozatokkal elfogadott 1937. évi adókimutatását jóváhagyás végett. Az egyházi adókimutatás 8%-os vagyonadó és az egyháznál érvényben levő személyadó alapján történt s az ellen a törvényes határidőn belül felszólamlás nem történt.

Egyházmegyei tanács a boldvai egyház 1937. évi egyházi adókimutatását megerősíti.

7. A nagyvisnyói egyház temploma és tornya renoválási munkálataira kér engedélyt, egyben a vállalkozóval kötött szerződés és a költségvetés jóváhagyását kéri. A renoválás a templom és torony átvakolásából, a lábazat portlandcement habarccsal való bevonásából, párkányok kijavításából áll. A vállalati összeg, a javításhoz szükséges anyagok ára beszámításával 1409 P 09 f. Fedezete van az egyháznak készpénzben különböző forrásokból 1409 P 09 f-je. Kintlevőségekben 175 P készpénz és 30 q buza; ezeknek a befizetése aratás utánra van ígérve. Így a szükséges összes fedezet rendelkezésre állana. Az ügyiratokhoz be vannak csatolva a vonatkozó presbiteri és közgyűlési egyhangú határozatok.

Egyházmegyei tanács a nagyvisnyói egyház templom és torony renoválási munkálataira az engedélyt megadja;

a vállalati szerződést és a költségvetést jóváhagyja, azonban utasítja az egyház presbitériumát a javítási munkálatok fedezésére szánt kintlevőségek befizetésének idejében való szorgalmazására, mivel az esetleges adósságért a presbitérium lesz felelős.

8. A damaki egyház templom-tornya elavult tetejének horgonyozott vasbádoggal való átfedéséhez kér engedélyt. Evégből becsatolja a vonatkozó presbitéri határozatot, mely magában foglalja a vállalkozóval kötött megegyezést és a közgyűlési határozatot s a költségvetést. A vállalati összeg az egyház által már megvásárolt bádoganyag árával együtt 769 P 30 f, mely összeg takarékpénztár betétkönyvön teljes egészében rendelkezésre áll s az egyház hiveit a csekély fuvaron kívül semmi nem terheli.

E. m. tanács a damaki egyháznak a torony átfedéséhez az engedélyt megadja, a költségvetést jóváhagyja. Utasítja azonban a presbitériumot, hogy kössön a vállalkozóval rendes szerződést s azt az egynáz megyei ügyész véleményezése után erősíttesse meg az esperes urral.

9. A sajóecsegi egyház beterjeszti 2—2 példányban az egyházi és iskolai földek haszonbéri szerződéseit. Ugy az egyházi, mint az iskolai földek 6 egymásután következő évre vannak kiadva és pedig az egyházi 4 kat. hold és 180 □-öl terület évi 17 q 05 kg. búzáért, az iskolai pedig 2 kat. h. 487 □-öl évi 9 q 60 kg. búzáért s a szerződés feltételei az egyházra nézve előnyösen vannak megállapítva.

Egyházmegyei tanács a sajóecsegi egyházi és iskolai földek haszonbérleti szerződéseit jóváhagyja és megerősíti.

10. A barcikai egyház beterjeszti földbérleti szerződéseit, melyek szerint az egyház 4 kat. h. és 15 □-öl területű szántóföldet ad bérletbe 6 évre, évi 12'65 q búzának budapesti tőzsdei középáráért. A szerződések feltételei az egyházra nézve előnyösek.

Egyházmegyei tanács a barcikai egyház földhaszonbérleti szerződéseit jóváhagyja és megerősíti.

11. A rudabányai egyház beterjeszti 9 kat. hold és 371 □-öl területű szántóföldjének bérletbeadásáról kötött szerződését. A bérleti időtartam 6 év. Az évi bérlet holdanként 233 kg. buza s emellett a földek adóját is a bérlő fizeti.

Egyházmegyei tanács a rudabányai egyház beterjesztett földhaszonbérleti szerződését — mivel az az egyháznak megfelelő jövedelmet biztosít, — jóváhagyja és megerősíti.

12. *Nagy Lajos*, laki lelkész beterjeszti a lelkészi javadalmi földek haszonbérleti szerződését jóváhagyás és megerősítés végett. A bérletbeadott terület 29 m. hold, mely 1938. január 1-től 6 évig terjedő időre van bérletbe adva, évi 30 q 80 kg. fajsúlyú buza, 10 q elsőosztályú árpa és 10 q buzaszalmaért. A szerződés egyéb feltételei a bérbeadóra nézve előnyösek.

Egyházmegyei tanács a laki lelkészi javadalmi földek haszonbérleti szerződését jóváhagyja és megerősíti.

13. A mályinkai egyház bejelenti, hogy templomába orgonát szándékszik beállítani, melynek árát a hivek megajánlás útján biztosítják s becsatolja az orgona beszerzésre vonatkozó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyveket, a szerződés azonban még hiányzik.

Egyházmegyei tanács a mályinkai egyház orgona-beszerzését örömmel és a hivek áldozatkészségét elismerőleg veszi tudomásul s megbizsa Esperes urat, a szerződés utólagos jóváhagyásával.

14. Ugy a rendkívüli közgyűlés, mint a tanácsülés jegyzőkönyvi pontjai hitelesítették.

Szentmártony Dániel
esperes.

Zsóry György
e. m. gondnok.

Tóth János
lelkészi főjegyző.

Veress Károly
lelkészi jegyző.

III.

A Felsőborsodi Ref. Egyházmegye 1937. évi október hó
7-én Sajókazincon tartott őszi rendes közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Jelen vannak:

Szentmártony Dániel
esperes

Zsóry György
e. m. gondnok

elnöklete alatt:

Lőkös Sándor

Hubay Mihály

Svingor Jenő

Dr. Komjáthy Aladár

Gyűlvészi István,

Szigethy Ferenc

lelkészi tanácsbírók

Szathmáry Király Pál

világi tanácsbíró

Harsányi Géza

e. m. ügyész

Tóth János, lelkészi főjegyző

Veress Károly, lelkészi jegyző

Dr. Kerényi Béla, világi főjegyző

Bodnár Zoltán, világi jegyző

Mocsáry Pál és Bárczay Tibor, t. b. vil. jegyzők

Lelkészek: *Almássy Bertalan, Almássy Lajos, Baczó Balázs, Bartha Gyula, Bálint János, Bencs Lajos, Cserhádi Zoltán, Csiki József Fülöp Sándor, Horváth Imre, Igaz József, Keresztury József, Kocsis Béla, Kocsis Jenő, Kovács Béla, Kövér Pál, Körössy István, Kutas Imre, Lenkey Gyula, Máthé Elek, Molnár Béla Molnár Pál, Nagy Lajos, Dr. Nemes Andor, Osváth Zoltán, Pozsga József, Salamon Gyula, Sápó Dezső, Szobonya Sándor, Tussay János, Varga Imre, Várady József.*

Segédlelkészek: *Fehér Zoltán, Ignác István, Orbán József, Tóth Pál.*

Tanítóképviselek: *Gööz Pál, Urbán József.*

Több tanító, presbiterek és nagyobbsszamu érdeklödök.

1. A gyülés megnyitását — annak szinhelyén — a sajkakazinei temlomban istenitisztelet előzte meg, melyen *Kövér Pál*, belmissziói előadó olvasott ígét és imádkozott.

Majd a gyülés alkotó tagjai számbavétetnek. *Fekete Pál, Bónis Aladár, Ragályi Miklós*, tanácsbirák, *Zeley László, Simon Ernő, Szabó Lajos, Felméry Albert, Lengyel Gyula*, lelkészek távolmaradásukat igazolták.

2. *Zsóry György*, e. m. gondnok a gyülés megnyitása, üdvözlése s a határozatképesség megállapítása után felolvassa következő megnyitó beszédét:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Ha megtudnám találni azokat a szavakat, melyek méltó kifejezői lennének szivemben a mai napon összetorlódoit érzéseknek, akkor bizonyára megértené közgyűlésünk minden tagja azt a lelki emelkedettséget, ami most erőt vesz rajtam.

Itt születtem ebben a kedves, kies fekvésű, ősrégi kálvinista faluban, közel 70 évvel ezelőtt itt kereszteltek meg és vettek fel a református anyaszentegyház kebelébe — s most, 70 év multán itt nyitok meg egyházmegyei gyűlést.

Elvonul lelki szemeim előtt a két határidő közti életem folyása s e folyamatban különösebben az egyházi közéletnek szentelt munkám igen sok kedves emléke.

Ezen emlékek hatása alatt tehát lehetetlen, hogy bizonyos foku meghatódottság ne vegyen erőt rajtam s épen ezért arra kérem a közgyűlés t. tagjait, hogy érzéseimnek ezt a megnyilvánulását ne vegyék a kritika szigorú bonckése alá, hanem kellő megértéssel méltóztassanak beleillesztkedni az én lelkemnek abba a világába, amit én itt, e helyen most átélek.

Ugyanazzal a buzgó lélekkel viselem ma is szivemen református anyaszentegyházunk ügyeit, mint mikor 42 évvel ezelőtt, Ózdon presbiternek választottak, de sajnosan érzem, hogy erőim gyengülnek s az idő vasfoga erőt kezd venni a legerősebb, legjobb szándékon is.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Emlékezni méltóztatnak bizonyára a Sajóvamoson tartott legutolsó rendes közgyűlést megnyitó beszédemnek arra a részére, melyben a reverzális kérdésről szólottam s az ebből folyó ellentétek kiküszöbölésére nagy

általánosságban a reverzálisról szóló törvény hatályon kívül való helyezésére irányuló törekvést jelöltem meg.

Akkor még csak az Istentagadó áramlatok elleni védelem egyik eszközéül hoztam fel ezt, mint keresztyén felekezetek megértő összefogásának egy fontos akadályát.

Most, amikor a szegedi presbiteriumnak közzétett, — hirlapok által is leközlött — s bizonyára minden református egyházi hatóságnak megküldött határozata folytán a református közvélemény figyelme erre a kérdésre teljesen reátereltetett, lehetetlen rá nem mutatnom arra a nagy nemzeti veszedelemre, melyet ez a kérdés a magyar életre való kihatással magában rejt.

Különösebben a világháborút követett évek tapasztalatai arról győznek meg bennünket, hogy a reverzális kérdés, — melyet egy római katolikus vallásu néhai vármegyei tisztviselőtársam tréfásan, de találóan „egyházpolitikai orvvadászat”-nak nevezett el, — erősen belevág a magyar nemzet — anélkül is nagyon sorvadt — életébe. Nemcsak a katolikust a protestánstól, hanem a magyart is elválasztja a magyartól s a tülekedés, — mely a lélekhajhászás terén mozog — egyenesen kétségbe kell hogy ejtsen minden hazája sorsáért aggódó magyart.

Az új római katolikus kánonjogi kódexnek 1918-ban történt kibocsátása után ez a helyzet tarthatatlanabbá, tűrhetetlenebbé vált.

Most már a református egyházak is — egész joggal — megtorló lépések megtételével igyekeznek elriasztani tagjaikat attól, hogy kárukra megegyezzenek születendő gyermekeik vallására nézve.

Hová vezet ez a versengés végeredményében, ha nem a legteljesebb felekezeti villongásra? S hová jut ez a béna ezer sebtől vérző Magyarország a felekezeteknek egymás ellen való harcával? Semmiesetre sem a feltámadáához!!

Fennköltlelkű, izzó magyar voltárról ismert püspök urunk hiába hirdeti lépén-nyomon a keresztyén felekezetek közötti békének magyar nemzeti szempontból életszükségességét, míg magyar közéletünket meg nem szabadítjuk a reverzális kérdés rákfenéjétől. Ha ez, a már most is áldatlan állapot még tovább terjed, a felekezeti villongás fogja megásni ennek a nyomoruságában is nagyra hivatott magyar nemzetnek a revíziót is eltemető sirját.

Nem a kálvinista egyházmegyei gondnok szólalt meg most bennem, hanem a hazája, nemzete sorsán aggódva csügghő magyar hazafi.

Megmásíthatatlan meggyőződése, hogy ez a veszedelem csak úgy kerülhet el bennünket, ha a magyar országgyűlés az 1894. évi XXXII. t.-c. I. §-ának hatályon kívül helyezésével életre kelti az 1868. évi LIII. t.-c. 12. §-át, mely kimondotta, hogy a vegyes házasságból származó gyermekek közül a fiúk atyjuk, a leányok anyjuk vallását követik s az ezzel ellenkező szerződés vagy rendelkezés semmiesetre nem bír joghatállyal.

Talán meg fogja találni törvényhozásunk bölcsessége ezt a kivezető utat s bármilyen küzdelembe kerül is ez, kötelessége a nemzet, a haza érdekében, hogy megkeresse.

Taktikai, politikai okokból a gyorsabb, biztosabb siker érdekében jobban szerettem volna, ha ezt a kérdést előzetes bizalmas tárgyalgatások után politikusok — nem református vallásu politikusok — kezdeményezték volna, de ha már fel van vetve a kérdés, minden jóérzésű magyarnak kötelessége közreműködni annak jó dűlőre juttatásában.

Addig is azonban, míg ez a küzdelem eléri célját, nekünk, reformátusoknak, — kik büszkén valljuk vallásunkat magyar vallásnak — résen kell lennünk; nem szabad megelégednünk azzal, hogy megtorolhatjuk a kárunkra adott reverzálisok elkövetői által okozott sérelmeket, hanem minden rendelkezésre álló tisztességes eszközt fel kell használni arra, hogy minél kevesebb sérelem érjen e téren bennünket s szent meggyőződéssel hiszem azt is, hogyha e téren lelkipásztoraink, tanítóink, presbitereink s általában egyházuk érdekeit szívélyesen viselő hitsorsosaink már megelőzőleg közbelépnek és az eltévelyedni szándékozókát meggyőzni igyekeznek tervbevetett lépésüknek káros voltáról, — a pokol kapui sem vehetnek erőt rajtunk. Fényes bizonyíték ezen véleményem mellett az a statisztika, melyet a nagytiszteletű esperes ur itt, a mi egyházmegyénkben évről-évre elénk tár. A mi felsőborsodi kálvinista magyarjaink között mindig több a javunkra való megegyezés, mint a kárunkra szóló. Ha másutt is olyan odaadással kezelnék ezt, hitfelekezeti szempontból nem nagy veszélyt jelentene a mai helyzet sem számunkra. Nem is a mi egyházunkat, hanem a hazámat félttem én ettől a veszedelemtől.

Egyházmegyénk életének igen fontos eseménye zajlott le ez év tavaszán. — Május 18—25-ike és május 30—június 5-ike között 17 egyházközségünkben tartott a főtiszteletű püspök ur generális vizitációt. Szó nem képes hiven elmondani, toll leírni azt a felemelő lelkesedést, azt a buzgólkodást, azt a hitben való megújódást, melyet ezek a látogatások hiveink lelkében kiváltot-

tak. Az ünnepi mezbe öltözött hittestvérek ünnepi hangulata mellett az egyes üdvözlők hitet, magyar érzést valló tiszteletteljes köszöntései a gyülekezeteknek az egyházi épületek karbahozására irányult s végrehajtott törekvései bizonyság voltak amellet, hogy minő szeretettel, tisztelettel fogadták a püspök ur látogatását. A mélységes hitvallásra, izzó hazaszeretetre, egymás megbecsülésére és a felekezeti békességre buzditó püspök ur intelmei, megállapításaink szerint, nem hullottak terméketlen talajba.

Az az önfeláldozó, önmagát nem kimélő emberfölkötti munka, melyet ezen vizitációk alkalmával Püspök urunk öméltósága végez, a legteljesebb elismerést, bámulatot érdemli s példaképen szolgálhat arra, miképen lehet kötelességet teljesíteni. — Ne vegye azonban rossz néven tőlem Öméltósága, ha arra kérem, kimélje valamennyire ezeknél erejét, egészségét, melyre egyházunknak van igen nagy szüksége.

Méltó segítőtársa volt e munkájában a püspök urnak az egyházkerület lelkes papi főjegyzője és titkárja.

Vétenék azonban az osztó igazság ellen, ha ki nem emelném mellettük a mi fáradhatatlan esperesünket és a meglátogatott egyházak lelkipásztorait, tanítóit, akik buzgó odaadással készítették elő a vizitáció nehéz munkáját s közreműködtek abban, hogy mindenenk ékesen szép renddel menjenek.

Illesse mellettük hálás köszönetem azokat a világi előljáróinkat is, akik szíves készséggel vállalkoztak helyettesítésemre azokban az egyházközségekb, ahol személyesen nem vehettem részt püspökünk ünneplésében.

Teljes elismeréssel kell adóznom politikai hatóságainkkal szemben is, melyeknek képviselői — ősi hagyományainkhoz hiven — hűségesen vették ki részüket a fogadás, kíséret és rendfenntartás munkájából.

Az örömn, lelkesedésnek, felmagasztosulásnak ezek a kedves napjai örökké emlékeztetések maradnak egyházmegyénk s egyházközségeink életében.

Ez örömteljes megemlékezés mellett a gyásznak is kell helyet adnunk.

Életének ugyszólván delén szólította el közölünk a Mindenható akarata egyik lelkipásztorunkat: *Demeter Bertalant*. — Jobb sorsra méltó, szerencsétlen ember volt. Istentől szép tehetséggel megáldva, sok tudásban, tapasztalatban volt gazdag, de életbölcsetségben szegény. — Legyen neki könnyű a sirja fölött domboruló

magyar hant s találja meg az ő nyughatatlan lelke az itt fel nem talált örök békességet, nyugalmat ott, a másvilágon.

Testvéregyházmegyénket, az alsózemplénit nagy veszteség érte gondnokának: *Meczner Bélának* elhunytával. Patriárkai kort ért el s ezen életnek több mint $\frac{3}{4}$ részét református anyaszentegyházunk szolgálatában töltötte. — A puritán önzetlenségnek, a hű szolgálatnak volt élő példaképe.

Megszomorodott, árvánmaradt egyházmegyéje azóta új gondnokot választott *Dr. Bethlen Pál* gróf személyében, kinek működéséhez a legszebb reményeket fűzhet az egyház, mert családi tradíciói mellett egyéni kvalitásait is a legkiválóbbak közé predestinálják.

A néhai *Bárczay László* tanácsbíránk örökébe *Ragályi Miklóst* választották meg egyházközségeink és őt május 12-én tartott rendkívüli közgyűlésünk már be is iktatta tanácsbírói tisztébe. — Meleg szeretettel, hűséges munkája iránti egész bizalommal üdvözljük őt ez alkalommal is.

A lemondás folytán megüresedett főjegyzői állást *Dr. Kerényi Béla*, kir. járásbíró urral töltötték be az egyházközségek presbitériumai, kit a mai napon erősítünk be hivatalába s bizalommal eltelve várjuk őt az egyházmegye zöldsztalánál végzendő munkájához.

A *Dr. Baltazár Dezső* elhunytával üressé vált tul a tiszai püspöki széket *Makláró Károly* foglalta el a kerület egyházközségeinek bizalmából. Szeretettel köszöntjük őt a legnagyobb magyar egyházkerület élén s nehéz munkájára a Mindenható áldó kegyelmét kérjük.

Nem lehet megemlítés nélkül hagynom, hogy főméltóságú Kormányzó urunk bölcsessége egy kálvinista magyar személyében választotta ki a néhai *Gömbös Gyula* elhunytával megüresedett miniszterelnöki széketöltőjét. *Darányi Kálmán* ez a kálvinista magyar, akinek személyét a parlamenti összes pártok a legnagyobb megnyugvással fogadták s akinek egy csapásra sikerült a már-már lángkapott szenvedélyeket elcsitítani s a parlament nyugodt munkaraképes atmoszféráját megteremteni.

Ezek előrebocsátása után meleg szívvél üdvözlöm egyházmegyei közgyűlésünk alkotó tagjait, az esperes, tanácsbíró, tisztviselő, lelkész és tanító urakat, az egyházközségek küldötteit, az érdeklődő közönséget s mai napra egybehívott rendes közgyűlé-

sünetet nagytiszteletű Elnökságam nevében is — a határozatképességet megállapítva — megnyitom s a munkákra Istennek áldó kegyelmét kérem.

Sajókazinc, 1937. október 7.

Zsóry György
e. m. gondnok.

Az egyházi életünket mély szemlélettel és nagy bölcsességgel néző beszéd egész terjedelmében jegyzőkönyvünkbe vétetik.

3. *Szentmártony Dániel*, esperes a következő évi jelentését terjeszti elő:

Nagytiszteletű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Mult őszi rendes közgyűlésünk óta Isten jóvoltából egy év tűnt el ismét felettünk! „Elmult vége, mint kezdete, már van csak emlékezete!” S most, amidőn tiszteből folyó komoly feladatomban az, hogy meggyújtva az emlékezet fáklyáját, annak világánál legalább halvány vonásokkal megrajzoljam azt a képet, mely egyházmegyénk belételeiből egy esztendő fontosabb eseményeit lesz hivatva visszatükrözni, elsőbbség is hálára dobban a szívem azért a nagy isteni kegyelemért, mely a letűnt év folyamán is ott lebegett felettünk s anyaszentegyházunk falain belül a legszentebb célok szolgálatában többről-többre segített bennünket. Isten kegyelmét láttam és látom abban, hogy elnökságam Óméltósága, ez a lelkes világi papunk sokirányú elfoglaltsága közben is a tőle megszokott odaadással s általunk meg nem hálálható fáradozással osztozott velem együtt ez év folyamán is egyházmegyénk ügyeinek intézésében s a böles vezér körültekintő gondosságával tartotta kezét a kormányon. Illesse hálánk és méltó elismerésünk ezt a kiváló nagy emberünket s őszinte atyai jó barátunkat! De Isten kegyelme nyilvánult meg abban is, hogy egyházmegyénk gyülekezeteiben — egy-két helyet kivéve — sehol sem fordultak elő olyan komolyabb bajok, amelyek egyházközségeink békés fejlődését veszélyeztetnék. Azok a jegyzőkönyvek és jelentések, miket az egyházlátogató Tanácsbíró urak a helyszínén megejtett gondos vizsgálódásaik eredményeképp hozzám beterjesztettek, arról tanuskodnak, hogy gyülekezeteink hitéletét és anyagi helyzetét illetőleg komolyabb aggodalomra nincs okunk.

Igaz ugyan, hogy a gyászos emlékü háborus évek s az azt követő forradalmi megmozdulások óta, mint általában mindenütt, úgy nálunk is, lényegesen megesappant a templom-

látogatók száma, de szeretem hinni, hogy ez csupán egy kor-szellem által felidézett átmeneti jelenség, mely ha máról-hol napra nem is, de idők multán meg fog szünni. Már is több biztató jelét látom és láthatjuk mindannyian, akik ott élünk a nép között s közvetlen szemlélői vagyunk a néplélek megnyilvánulásainak, hogy az egyház- és vallásellenes tévtanok hovatovább elvesztik romboló erejüket s velük szemben egyre jobban tért hódít az Ige utáni vágyakozás s a jobb meggyőződés.

A gyerek-pasztorációk, vasárnapi iskolák, bibliaórák, vallásos esték, ifjúsági és leányegyleti munkák, amelyek egyházmegyénkben is ma már mondhatni mindenütt gyakorlatban vannak, egyre áldásosabb eszközöknek bizonyulnak az egészséges gyülekezeti élet kialakításában s a lelkek megmentésében. Közvetlen tapasztalataim, de meg a hozzám befutott hivatalos irások alapján is jólesően tehetek bizonyosságot arról, hogy egyházmegyénk lelkészei úgy is mint igehirdetők, úgy is mint őrtállók, hiven forgolódtak a rájukbízottakban s a lelkiismeretes pásztorkodás mellett többen közülök az egyházirodalom terén is nagy hivatottsággal és szép sikerrel munkálkodtak.

Az az öröndetes tény, hogy egyházmegyénk területén 86 reverzálisból 54 tehát több mint 60 % a mi javunkra köttetett s hogy 15 kitérővel szemben 64 volt a hozzánk áttértek száma, ékesen szóló bizonyága annak, hogy lelkipásztor testvéreim minő éber gonddal őrködnek nyájaik felett s mint vigyáznak arra, hogy a számban és hatalomban sokkalta nagyobb ellenséges tábor rést ne üssön sorainkon.

A hitélettel kapcsolatban nagy lelki örömmel számolhatok be azokról a gondosan megrendezett és jól sikerült konferenciákról, amelyeket egyházmegyénk presbiterei számára a folyó év április hó 27. és 28. napjain Sajószentpéteren és Edelényben tartottunk. Csaknem minden egyházközségünk képviselve volt e két áldásos összefüggésben a lelkészek, tanítók és presbiterek személyében s az volt az impreszióm, hogy lelki hatásokkal meggazdagodva s egy jól eltöltött nap kedves emlékeivel távozott el onnan mindenki. E helyen is nagy elismeréssel kell megemlékeznem egyetemes egyházunk két kiválóságáról: *Csikesz Sándor* és *Görömbely Péter* kedves testvéreinkről, akik mindkét napon egy-egy nagyhatású előadással gyönyörködtettek bennünket. Valóban méltók arra, hogy apostoli munkásságuk és fáradozásuk némi szerény viszonzásául a mai közgyűlésünk-ből is rájuk gondoljunk és szeretettel köszöntsük őket.

Jólesik arról is megemlékeznem, hogy a június 23-án rendezett tapolcai egyházkerületi konferencián is meglepő szép számban voltak képviselve gyülekezeteink. Örvendetes dolog, hogy az a természeti szépségekkel bővülködő Istenáldott hely, nemcsak az üdülni vágyókat és testi gyógyulást keresőket vonja magához, de az utóbbi időben már mondhatni egy kálvinista bucsujáró helyé magasztosult, hová évenként legalább egyszer egybesereglenek a mi hittestvéreink, hogy a nagy gyülekezeti közösségben a szabad természet ölen is élvezhessék az ige gyönyörűségét és oltogassák lelki szomjúságukat.

Egyházközségeink anyagi helyzetét illetőleg is megnyugtató dolgokról számolhatok be esperesi jelentésemben. Pozitív számadatokra hivatkozom itt, amelyek feltárják a való helyzetet s arról tanuskodnak, hogy a lelki munkák mellett a külső építő munka is örvendetes módon megindult gyülekezeteinkben. Mályinka egy új tantermet épített s a tanítói lakot renoválta 4269 P költséggel. Balajt a lelkész és tanítói lakon végzett tetemes újítást 950 P értékben. Vadna az elavult templomát és tornyát kívül-belül szépen rendbehozta 4600 P költséggel. Edelény a templomkertet izléses beton- és drótkerítéssel látta el 1305 P értékben. Sajóecseg templomát szépen kiújította s új orgonát állított be összesen 7972 P értékben. Boldva a templomon, továbbá a lelkész és tanítói lakon eszközölt javítást 2257 P költséggel, Ziliz új orgonával díszítette meg egyébként is szép templomát 3500 P értékben. Nyomár új iskolát épített tetemes áldozatkészséggel. Az építkezések főösszege 39.207 P volt a múlt évben.

Adakozás címén 15.335 P folyt be gyülekezeteinkben. Legtöbb volt az adakozás 8 egyházban és pedig Sajóecsegen 2958 P, Vadnán 2770 P, Boldván 1307 P, Mályinkán 1034 P, Ózdon 1022 P, Zilizen 881 P, Edelényben 550 P és Bánhorváton 513 P.

Különösen ki kell emelnem azt a szép adományt, mely egy egyházmegyénbeli egyszerű földmivelő emberpárnak tárja elének jó szívét és nemes szociális érzékről tanuskodó fenkölt gondolkozását. Pár héttel ezelőtt vettem ugyanis kézhez egy valóban megható okiratot, amely szerint *Petus László* és neje. sz. *Adorján Juliánna*, nyomári lakosok és református egyháztagok egy közel 800 négyszögöl területű befásított belsőségüket, a rajta levő szép házzal együtt s örök tulajdonjoggal az Orsz. Ref. Szeretetszövetségnek adományozták oly kikötéssel, hogy

ott a szegény elesett gyermeket istápoló szeretetintézmény vagyis árvaház létesíttessék. Talán mondanom sem kell, hogy országos viszonylatban is, de kiváltképen egyházmegyénk szempontjából minő jelentőséggel bír ez a minimálisan 4000 P-re értékelhető kegyes adomány. Lesz tehát egy hely egyházmegyénk földjén is, hol a magunk árvái számára meleg otthont biztosíthatunk. Kérjük a mindeneketlátó Istent, hogy áldja meg mind a két kezével a kegyes adakozókat s engedje meg nekik, hogy nemes tettük jutalmául sokáig élvezhessék Istennek legdrágább adományát: a tiszta keresztyén örömmel párosult jó egészséget.

De ki kell emelnem azt a másik szép adománnyt is, amellyel *Vattay Béla*, sajóecsegi presbiter, ez az Istentől nemcsak földi javakkal, de férfiúi erényekkel is megáldott hittestvérünk és hozzá méltó kedves neje: sz. *Szegő Irma* a sajóecsegi egyházközséget gazdagították. Ugyanis az ottani templomot a saját költségükön villanyvilágítással látták el 370 P értékben s olyan tetszetős szép kivitelben, aminő egy városi modern templomnak is díszére válna. Vajha sok ilyen egyházas érzésű presbirter-párral dicsekedhetnék a mi kálvinista anyaszentegyházunk s mások is követnék példájukat az Istenháza iránti meleg szeretetben. Őszinte elismerésünk és köszönetünk kifejezése mellett kérjük e helyen is Isten áldását a kegyes adakozókra.

Az adósság lényegesen csökkent egyházközségeinkben, amennyiben az előző évi 114.466 P helyett 108 343 P az adósság. Tehát 6123 P a múltévi apadás. Az összes vagyon a terhek levonásával ezidőszerint 6,139.619 P 85 fill. Az egyházközségek gondnoki számadásai négy kivételével már a május 12-én tartott rendkívüli közgyűlésünkben megerősítették.

Ime mindmegannyi beszélő számok ezek, melyek a mai nehéz időkben kétszeresen jóleső érzéseket váltanak ki lelkünkben, mert azt mutatják, hogyha szegények is a mi hiveink, ám azért letudják küzdeni szegénységüket mindig, amikor csak szükség van arra, hogy egyházunk javára s Isten dicsőségére áldozatot hozzanak.

Mint nagyon üdvös dolgot említhetem meg a múltévről egyházmegyei lelkészi karunk egyetemének temetkezési biztosítását, ami a folyó év január 1-ével lépett életbe a Gazdák biztosító szövetkezeténél. 20 P 80 f biztosítási díjat fizetünk be évenként és fejenként s ennek ellenében az elhunyt lelki-

pásztorok családjának 1000 P-t utalt ki a nevezett biztosító intézet. A lelkipásztor temetési költsége s annak előteremtése most már többé nem okoz gondot egyházközségeinknek s nem fordulhat elő oly szegényletes dolog, ami egyik kebelbeli egyházunkban a közelmúltban megtörtént, hogy t. i. 70, mondhatven pengős temetést rendeztek egy tisztes korában elhunyt lelkipásztornak. De másfelől a lelkészözvegyekre és árvákra is nagy jótétemény lesz az, ha az elhunyt családfő koporsójánál legalább némileg enyhíti fájdalmukat az a tudat, hogy nem mennek teljesen üres kézzel a szomorú jövő elé.

Egyházmegyei tanügyünkre áttérve elmondhatom, hogy tanítóink az elmúlt évben is hiven forgolódtak a gondjaikra bizott kiesinyek között s úgy vallásos, mint hazafias szempontból tekintve elismerésre méltó népnevelői munkát végeztek az anyaszentegyház veteményes kertjében. A Kir. Tanfelügyelőség s úgy találta s a körlátogatói jelentésekből is az tűnik ki, hogy a tanügyi helyzet fokozatosan javul iskoláinkban. 24 iskolánkban kitűnő, 22-ben jeles, 12-ben jó, 4-ben elégséges az eredmény. Csupán három iskolánk van, amelyik nem ütötte meg a mértéket és pedig: a barcikai, sajlószőlőfalvai és ládbesenyői. A két előbbiben gyenge elégséges, az utóbbiban elégtelen az eredmény. Mindenesetre oda kell hatnunk, hogy az illető tanítók a nevezett 3 iskolánkban is nagyobb szorgalommal teljesítsék kötelességüket, vagy pedig hivatásosabb tanerőknek adját át helyüket.

Nagytiszteletű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Lehetséges, hogy vannak közöttünk olyanok, akik tulságosan kiszínezettnek találják az eddigiekben megrajzolt képet s elfogultnak minősítik esperesi jelentésemet. Ha netalán vannak, akik így vélekednek, azoknak meggyőzéseül legyen szabad arra a szakszerű és tárgyilagos kritikára hivatkoznom, ami a közelmúltban a legilletékesebb helyről érte egyházmegyénket. Amint méltóztatnak tudni, ez év tavaszán ment végbe egyházmegyénkben a másodizbeni generális vizitáció. 15 anya- és 2 leányegyház részesült főtiszteletű Püspök urunknak és kíséretének kiténtető látogatásában. Ugy a külső keretek, mint a bensőséges lelki hatások szempontjából valóságos ünnepszámba ment ez a látogatás. Mindenik gyülekezet élén a lelkipásztorral s az egyházi- és községi előljárókkal, mondhatni nemes versenyt rendezett avégből, hogy a magas vendégek fogadása és ellátása körül mindenen ékesen és szép renddel follyanak. Emellett

arról sem feledkeztek meg, hogy e nagy számonkérés alkalmából egyházunk szellemi- és anyagi ügyei is rendben találtassanak. Szerénytelenség nélkül számolhatok be arról, hogy így is történt. Püspök urunk Őméltósága körutjának befejeztével nagy meglepődésének adott kifejezést a látottak s tapasztaltak felett s azzal a kijelentéssel hagyta el egyházmegyénk földjét, hogy otthon érezte magát valamennyi gyülekezetünkben. Az a szép referáda is, melyben egyházkerületünk aranytollu főjegyzője a „Sárospataki Lapok“-ban a nagy nyilvánosság előtt beszámolt a püspök látogatásról, ugyancsak amellett bizonyít, hogy egyházközségeink legtöbbszörében a céltudatos egyházépítő munka folyik s úgy az előjárók, mint a köztagek hiven teljesítik kötelességeiket. Azt hiszem, hogy mindannyiunk őszinte, igaz érzését tolmácsolom akkor, amidőn Püspök urunk Őméltóságának azért a mondhatni önfeláldozó s lelkeket megragadó szent szolgálatáért, ami 15 napon át fáradozó apostoli buzgósággal s a gyülekezetek nagyjait és kicsinyjeit, gazdagjait és szegényeit magához ölelő meleg szívvvel végzett egyházmegyénkben, e helyről is hálás köszönetet mondok s kérem a sorsunkat intéző Főgondviselőt, hogy áldja meg és éltesse sokáig egyházkerületünk büszkeségére szeretett jó Püspökünket.

Nagytisztelőtű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! A megnyugtató dolgok mellett rá kell mutatnom most már azokra az elszomorító jelenségekre is, melyek többé-kevésbbé orvoslást igényelnek.

Első helyen kell itt megemlítenem, hogy egyházközségeink 50 %-ában a lelkipásztor és tanító urak között nincs meg a bensőséges jó viszony. Pedig a lelkész és tanító közötti disharmónia — az egyháztagek rosszalása mellett — rendszerint azt eredményezi, hogy két pártra — a lelkész és tanító pártjára — oszlik a gyülekezet s ez a széttagoltság természetesen az egyházközség békés fejlődését veszélyezteti. Szeretném, ha ez az áldatlan állapot végre-valahára megszűnne. Hiszen eminens érdeke az egyházközségeinknek, hogy a belhivatalnokok egymás kölcsönös megbecsülésével s harmónikus együttműködésükkel is példaként világoljanak gyülekezeteinkben.

További aggasztó jelenség a mai presbiterek jórészen egyháziatlan gondolkozása és viselkedése, ami leginkább abban nyilvánul meg, hogy az egyházi teherviselés ellen lázító, renitens egyháztagek által engedik magukat befolyásolni, sőt sok esetben félrevezetni. Nincs meg bennük a kellő törvény

és tekintélytisztelet, nincs meg a református öntudat s nem érzik kötelező erejét az eskü szentségének. Büszkék a közbizalom által rájuk ruházott szép tisztségre, de tüstént szegénységükre hivatkoznak, ha egy-egy vallásos irányu lap előfizetésére buzdítjuk őket. Az egyetértés lelke sem lángol bennük eléggé, ellenkezőleg a legfontosabb egyházi ügyek intézésénél is a személyes surlódások és érdekellentétek rabjaivá lesznek.

Az egyházi adózás terén is sok a baj napjainkban. Különösen az idejétmult párbérfizetési rendszer az, mi a legtöbb bajnak az okozója, mert amellett, hogy az egyházi behivatalnokok tekintélyét hovatovább aláássa, egyszersmind a hitélet fellendülésének is egyik legfőbb akadálya. Ugy gondolom, hogy nem mondok valótlanyságot, mikor azt állítom, hogy a legtöbb lelkész életében az a legszomorubb szakasza az esztendőnek, amikor eljön a párbérszedés ideje. Mennyi méltatlankodó hang, embertelen kifakadás üti meg fülünket, főleg akkor, ha a párbérszedés nem megy simán, hanem foglalással, vagy épen végrehajtással van egybekötve. Valóban itt lenne az ideje, hogy a párbérrendszert, mint valóságos szégyenfoltot végleg kiküszöböljük egyházi életünkől, mert szent meggyőződéseim az, hogy míg ezt meg nem tesszük, addig egyházközségeink békés fejlődése szempontjából egy jobb jövőről hasztalan álmodozunk.

Szeretnék itt kitérni arra a kérdésre is, ami a Sárospataki Lapokban a *Várady József*, lelkészársunk cikke alapján legutóbb felvetődött s több oldalról elbiráltatott, hogy t. i. helyes dolog-e az, ha a lelkipásztor gazdálkodik? Azonban nincs időm e kérdéssel bővebben foglalkozni, ssupán annyit kívánok megjegyezni, hogy az igazi ideális állapot kétségkívül az lenne, ha a lelkészek is az állami tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesülnének s olyan fixfizetést élveznének, ami a tisztességes megélhetést — gazdálkodás nélkül is — biztosítaná. Mert két urnak jól szolgálni, szinte lehetetlenség.

Arról is meg kell emlékeznem, hogy a törvényszerű pénzkezelés ma sincs bevezetve egyházközségeink legtöbbjében. Meg van ugyan a kettős zárral ellátott paróchiális pénzszekrény, de az egyház pénzkészlete nem ott van elhelyezve, hanem a kurátorok zsebében hever. Csakis ez ósdi rendszer mellett fordulhat elő olyan botrányos eset, aminőt egyik egyházközségünkben a mult téli kanonika vizitáció alkalmával magam személyesen tapasztaltam. Ugyanis a hivatalos presbiteri gyűlés folyamán felhívtam az illető egyház gondnokát, hogy mutassa

be a pénztári maradványt. A gondnok látható meglepődéssel tett eleget felhívásomnak, kivette a szekrényből s elémbé helyezte a pénzkészletet, amelyből azonban nem kevesebb, mint 270 P hiányzott Kérdésemre, hogy hová lett a hiányzó összeg, sem a gondnok, sem a lelkész nem tudott felvilágosítást adni s mai napig sincs tisztázva, hogy hogyan tűnhetett el ez a tekintélyes összeg. Azonban folyamatban van a fegyelmi eljárás s az bizonyára ki fogja deríteni. Az ilyen esetek elkerülése, de meg az általános jórend érdekében is, legyen szabad kérnem: méltóztassék valamennyi egyházunkra nézve a legszigorubban elrendelni a törvényes pénzkezelést az egyházlátogató urakat pedig méltóztassék felhívni, hogy ennek gyakorlati keresztülvitelét mindenütt lelkiismeretesen ellenőrizzék.

Rá kell mutatnom arra a sajnálatos tényre is, hogy a templomszékek feletti versengések és perlekedések megdöbbenő módon szaporodnak egyházközségeinkben. Nagy szerepet játszik e tekintetben a feltűnni vágyás s a lelki kevélység, mely az Isten házában is más mértékkel méri a gazdagot, mint a szegényt. Valóban itt lenne az ideje, hogy a felettes egyházi hatóságunk a templomi székek szabad használatának kimondásával rendet teremtsen gyülekezeteinkben.

Szomorú tünete az is a mai időknek, hogy mint a polgári hatóságoknál, úgy nálunk is rohamosan nő a bírósági ügyek száma. Épen ez a körülmény teszi indokolttá azt, hogy egy második ügyészi állást is szervezzünk, amint ez a többi egyházmegyékben is már megtörtént.

Iskoláink felszerelése még mindig meglehetősen fogyatékos s a Kir. Tanfelügyelőségtől alig érkezik hozzám olyan átirat, amelyik több-kevesebb hiányt ne tüntetne fel e tekintetben. Pedig a megfelelő taneszközök nélkül jó népnevelési munkát végezni szinte lehetetlenség. Szükségesnek látom azért, hogy a beiratási díjakból évenként legalább 20 P valamennyi iskolánknál tanszerek beszerzésére fordíttassék, annál is inkább, mert a múlt őszi közgyűlésünk ezt már kötelezőleg el is rendelte.

A sikeres népoktatás érdekében ugyancsak szükség lenne egy a kor követelményének megfelelő uj- és egységes népiskolai tantervre is s mivel úgy gondolom, hogy a tanügyi bizottsági előadó ur mai jelentésében e fontos kérdésre is ki fog terjeszkedni, nem kívánok ezzel bővebben foglalkozni, csupán arra a megjegyzésre szorítkozom, hogy a róm. kath. egyháznak már meg van a nagyszerűen kidolgozott népiskolai tanterve. E célból

tehát nekünk is meg kell mozdulnunk, ha azt nem akarjuk, hogy tanügyi tekintetben a mi iskoláink színvonala alábbszálljon.

Az egyházi épületek egy néhány egyház kivételével mindenütt jókarban s kellő értékben biztosítva vannak.

Áttérve a személyi változásokra, Isten iránti hálával jelezhetem, hogy lelkészi karunkból csupán egy, tanítói karunkból pedig egyetlen halálozás sem történt.

Demeter Bertalan, rakacaszendi lelkész-testvérünket közel egy hónapig tartó végzetes betegség után március 8-án ragadta ki családja és gyülekezete köréből a kegyetlen halál. Istentől sok talentummal megáldott lelkipásztor volt az elhunyt szolgatársunk, aki azonban a neki adatott értékes szellemi kincsek birtokában sem tudta úgy berendezni életét, hogy az magán viselte volna akár egyéni, akár családi vonatkozásban a boldog megelégedés jellegét. Sajnálattal láttam én is, aki hosszú éveken át tanulótlársa voltam a boldogultnak és láthattuk mindannyian, akik ismertük őt, hogy lelkészi pályája, amely kezdetben oly szépen ivelt felfelé, az idők folyamán egyre többet vesztett iveléséből, míg végre olyan nehéz sorshoz vezetett, ami egy lelkipásztor életében valóban elszomorító.

Legyen csendes pihentető az elhunyt lelkész-testvér siri álma, hátramaradt özvegyén és kis árváin pedig nyugodjék meg az Isten megáldó és megsegítő kegyelme.

E halálesettel kapcsolatban meg kell emlékeznem arról az érzékeny veszteségről is, mely az alsózempléni egyházmegyét nagynevű gondnokának: *Meczner Béla* urnak elhunytával érte. Ha forgatjuk évtizedekre visszamenőleg egyházkerületünk, konventünk és zsinatunk jegyzőkönyveit, avagy tanulmányozzuk az Alma Mater történetét, lehetetlen észre nem vennünk, hogy minő értékes, kimagasló oszlopmembere volt Meczner Béla egy félszázadon át egyházi életünknek s minő meleg keblű barátja a sárospataki főiskolának. Épen azért tisztelettel csatlakozom én is elnöktársam Óméltósága azon indítványához, hogy az elhunyt nagy férfiú emlékét örökítsük meg mi is jegyzőkönyvünkben, az alsózempléni testvér-egyházmegye előtt pedig fejezzük ki igaz, bensőséges részvétünket.

Nagytisztelőtű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! A részvét nyilváníttása mellett az öröm hangjainak is kell, hogy kifejezést adjunk. Mint méltóztatnak tudni, a tiszántuli egyház-

kerület püspökévé a gyülekezetek csaknem egyhangu bizalmával *Makláró Károly*, debreceni lelkész s egyházkerületi főjegyző választatott meg. Élettapasztalatokban gazdag s nagy gyakorlati érzékkel s felkészültséggel bíró lelkipásztor állíttatott őbenne a feledhetetlen emlékü *Balthazár*, püspök örökébe, aki már idáig is sokat harcolt úgy tollal, mint szóval a mi igazainkért. Adjunk tehát méltó formában kifejezést a megválasztása feletti örömnöknök s juttassuk el hozzá őszinte jókívánatainkat.

De juttassuk el a mi szeretve tisztelt Püspök urunkhoz is, aki tudvalevőleg pár héttel ezelőtt ünnepelte miskolci lelkipásztorkodásának negyedszázados évfordulóját. Lehetetlen nem éreznünk, hogy minő értékes egyházfőt és melegsívü atyai barátot birunk mi őbenne. Ragadjuk meg tehát ezt a szép alkalmat s a nevezetes határkőnél egy pár szerény üdvözlő sorunkkal keressük fel Őméltóságát s tegyünk bizonytságot arról, hogy a mi tiszteletünk és szeretetünk, amellyel 6 év előtt őt magunknak eljegyeztük, semmit sem veszített erejéből, sőt az idők folyamán valóban megkétszereződött.

A halálozás folytán megüresedett rakacaszend-szentjakab-debrétei lelkész-tanítói állásra két pályázó közül egyhangulag *Szobonya Sándor*, abaujvári segédlelkész választatott meg, akinek beerősítése mai közgyűlésünkön fog megtörténni.

Dr. Nemes Andor, hangács-nyomári lelkipásztor — sajnos — megvállik tőlünk. A könnyebb gyermekneveltetési lehetőség reménye indítja arra, hogy állását a hevesi lelkésszel: *Mikola Istvánnal* már ez őszön megcserelje. Isten áldását kívánjuk a távozó értékes lelkipásztor további életére, valamint a hozzánk jövő új lelkésztestvérünkre.

De távozóban van *Zeley László*, szakácsii lelkésztestvérünk is, aki ugyancsak csere útján a békésháti egyházmegyében levő Nagymajláthra fog rövidesen elköltözni. Szakácsiban *Pólya Ferenc* lesz az utóda.

Az egyházmegyénkben működő segédlelkészek jelenlegi beosztása a következő: Borsodon szolgál mint esperesi káplán *Tóth Pál*, Berentén *Orbán József*, Boldván *Kazay József*, Disznóshorvátón *Varga Péter*, Rudabányán *Soltész Kálmán*, Nagybarcán *Ignácz István*, Ózdon *Szabó István* és *Németh József*, Sajószentpéteren *Soltész Pál*.

Sajnálattal tapasztalom, hogy segédlelkészeink egyikét-másikát mennyire elragadja az érvényesülés vágya. Nem egy

hajlottkoru s érdemekben megőszült lelkipásztornak okoz manapság jókora keserűséget a mellette szolgáló ifju Timótheusnak szerénytelen, öntelt viselkedése. Pedig hát ifju testvéreink is tudhatnák azt, hogy a mi nyugdíjintézetünk olyan szegény s még hozzá oly bizonytalan alapokon nyugvó intézmény, mely a nyugalombavonult lelkészeknek csak nagyon szűkösen biztosítja a megélhetési lehetőséget. Szeretettel kérem azért a tiszteletes atyánkfiait, hogy mint az Ur szolgálóihoz illik, legyenek kitartók a reménységben, türoék a várazokzásban s ne csak hirdessék, hanem szivleljék is meg a mózesi komoly intelmet: „Az ősz ember előtt kelj fel és a vén ember orcáját becsüld meg!”

Zádory Károly, balajti tanitót az alsóvadászi, *Tóth Sándor*, bánhorváti tanitót pedig a dubicsányi egyház választotta meg tanitójául s mindketten eltávoztak egyházmegyénkből. Mint értékes tanerőket, áldáskívánásunk kíséri uj otthonukba. A bánhorváti egyház *Csízý Sándort*, a balajti *Csontó Bertalant* választotta meg uj tanitójául.

Kerekes Barna, felsőkelecsényi tanitó folyó évi szeptember 1-én nyugdíjba vonult. Jó munkát végzett a tanügy terén s elismerésünk kíséri a jól megérdemelt nyugalomba. Utódjául *Barthos Andor* választatott meg,

Egyházmegyénk népmozgalmi adatai a következők:

Egyházmegyénk lélekszáma: 34.353.

Születések és keresztelesek száma:

a) fiu . 386

b) leány 440

Összesen: . 826

Ebből törvényes . . 784

törvénytelen . . 42

Kereszteletlen nem maradt egy sem.

Halálozások száma: a) fi 232

b) nő 234

Összesen: 466

Házasságok száma . . 265

Ebből tiszta pár . . 179

vegyes pár . . 86

Egyházi áldást nem kért 6 pár.

Reverzális történt . . 86

Ebből javunkra . . 54

kárunkra . . 32

Áttért hozzánk fi . . 29

nő . . 35

Összesen: . 64

Kitért tőlünk fi . . 5

nő . . 10

Összesen: . 15

Ezek közül r. kath. lett . 14

ág. ev. , . 1

szektárius . 2

Konfirmáltak száma: fi . 330

nő 316

Összesen: . 646

Urvacsorával élt a hat alkalommal: 65.415.

Vagyoni ügyekre vonatkozó adatok:

Az összes egyházak bevétele volt	204.874 P 05 f
kiadása	179.738 P 93 f
Pénztári maradvány	25.135 P 12 f

Az összes egyházak vagyona leltár szerint értékelve:

1. Földekben	2,028,129 P 98 f
2. Épületekben	3,798.507 P 91 f
3. Tőkepénzekben és alapokban	41.546 P 62 f
4. Alapítványokban	2071 P 44 f
5. Ingóságokban	341.487 P 28 f
6. Hasznos jogokban	36.220 P 37 f
Összesen:	6,247.963 P 60 f

Az egyházak terhe:

1. Törlesztési kölcsön	37.666 P 67 f
2. Másnemű kölcsön	70.677 P 08 f
Összes teher	108 343 P 75 f

Levonva a terhet a vagyonértékből

marad tiszta vagyon 6,139.619 P 85 f

Adakozások:

1. Isten dicsőségére	4061 P 81 f
2. Templomra	5070 P 26 f
3. Iskolára	1027 P 18 f
4. Orgonára	3123 P 78 f
5. Jótékony célokra	2052 P 76 f
Összesen:	15,335 P 79 f

Jótékonyosságok.

1. Segélyt kérő egyházaknak	64 P 05 f
2. „ intézményeknek	2421 P 69 f
3. „ egyeseknek	390 P 57 f
4. Másnemű jótékonyosság	1390 P 56 f
Összesen:	4266 P 87 f

Építkezések és javítások.

1. Templomra	14,588 P 31 f
2. Iskolára	9470 P 09 f
Átvitel:	24,058 P 40 f

	Áthozat:	24.058 P 40 f
3. Lelkészlakra		4049 P 85 f
4. Tanítói lakra		4675 P 22 f
5. Egyházi melléképületekre		253 P 69 f
6. Orgonára		6170 P 00 f
	Összesen:	39.207 P 16 f

Nagytiszteletű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Mielőtt bevégezném esperesi jelentésemet, legyen szabad legalább röviden a saját munkateremre is kitérnem. Elmondhatom, hogy volt végezni valóm bőségesen. Hiszen nem hogy apadna, sőt évről-évre fokozatosan növekszik a hozzám beérkező ügyiratok száma. Iktatókönyvem tanúsága szerint a múltévben, mintegy 1800 ügydarabot kellett feldolgoznom, ami bizony sok munkát igényel. Hat egyházban és pedig Varbón, Sajókápolnán, Sajókazincon, Vadnán, Edelényben és Szendrőn magam végeztem a kanonika vizitációt s a hivatalos vizsgálat mellett arra is sulyt fektettem, hogy az Isten Igéjén keresztül szóljak a gyülekezetekhez. Sajókazincon a Gondnok ur Öméltósága is jelen volt s velem együtt osztozott az egyházlátogatás szent munkájában. Jólesett látnom, hogy személyes jelenléte minő nagy örömet keltett a kazinci gyülekezetben, az Ő szülőfalujában s mennyire emelte látogatásunknak ugy külső fényét, mint belső értékét. Lelkészválasztás, orgonaszentelés, személyi surlódások, gyülekezeti pártoskodások eloszlátása s más egyéb fontos teendők elvégzése végett személyesen kint voltam az alacskai, hegymegi, barcikai, ládbesenyői, rakacaszendi, rudabányai, szendrői és zilizi egyházközségekben. Pünkösd II napján főtiszteletű Püspök urral együtt résztvettem a mályinkai egyház új főgondnokának: *gróf Haller István* urnak beiktató ünnepélyén s ezalkalommal az igehirdetést is végeztem. Előkészítettem a generális vizitációt s annak folyamán valamennyi egyházban ott voltam a Püspök ur kíséretében. Pár nappal ezelőtt, szeptember 30-án egyházmegyéink képviselőiben elnöktársam Öméltóságával együtt jelen voltunk az alsózempléni egyházmegye új gondnokának: *gróf Bethlen Pál* urnak ünnepélyes beiktatásán s lelkünk szerint köszöntöttük mi is a testvér-egyházmegye élére állított kiváló férfiut. Jólesően tapasztaltuk, hogy a testvéri közösség és szolidaritás ilyenén ápolásával kifelé is jó dolgot cselekedtünk.

Nagytiszteletű és méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Mélyen érzem e pillanatban, hogyha egyházmegyéink ügyeinek előbbvitelében a letűnt év folyamán volt valami kis részem, azt — Isten

kegyelme mellett — annak a kitüntető bizalomnak s megértő támogatásnak köszönhetem, amelyet szeretve tisztelt elnöktársam, egyházmegyénk nagyvértemű tisztikara, de sőt az egyházmegye egész egyeteme részéről tapasztalni szerencsés lehettem. Ezt a bizalmat és támogatást hálásan megköszönve s magamat további nagyra-becsült jóindulatukba mély tisztelettel ajánlva kérem, hogy esperesi jelentésemet tudomásul venni méltóztassék.

Alázatos szolgálja:

Szentmártony Dániel

esperes.

A lelkesen megírt és előadott, minden apró részletre kiterjedő és sok tanúsággal szolgáló beszámoló élénk tetszést váltott ki. Közgyűlésünk külön is a köszönet és elismerés szavaival iktatja be jegyzőkönyve lapjai közé.

4. Esperes jelentésével kapcsolatban:

a) A tisztelet és szeretet bensőséges hangján köszönti közgyűlés a miskolci lelkipásztorkodásának 25. évét töltő püspökünket s ahhoz a tüntetően meleg ünnepléshez, melyben ezalkalommal gyülekezete részesítette, a maga jókívánatait is tiszta szívből hozzácsatolja. De köszönti benne kerületünk fáradhatatlan és lankadatlanul előljáró első munkását is, ki ez év folyamán egyházmegyénk gyülekezetei közül 17-et részesített az általa oly nagyszerűen végzett generális vizitációnak felbecsülhetetlen áldásaiban.

b) Meghajtja a tisztelet zászlóját az OPLE elnökévé választott s a Magyar Tudományos Akadémia másod-elnöki tisztévé kitüntetett *Dr. Ravasz László*, püspök előtt.

c) Atyafiságos szeretettel üdvözlí a tiszántuli egyházkerületnek a *Baltázár Dezső* örökébe helyezett püspökét: *Makláry Károlyt*.

d) Köszönti a mályinkai egyház által főgondnokává választott *gr. Haller Istvánt*.

e) *Meczner Béla*, alsózempléni e. m. gondnok elhunytá felett részvétét fejezi ki az egyházmegye elnökségének.

f) *Dr. Nemes Andor*, hangácsi lelkész társunk egyházmegyénkből való eltávóazása alkalmából új munkakörében

való munkálkodására Isten áldását kérjük. Ugy ismertük meg pár évi ittléte alatt, mint munkás, tettekes, erős meggyőződésű lelkipásztort.

g) Külön elismerését és köszönetét tolmácsolja *Petus László és neje*, nyomári lakosoknak, valamint *Vattay Béla és neje: Szegő Irma*, sajóecsegi lakosoknak a Szeretetszövetség, illetve a sajóecsegi egyház javára tett adományaikért.

h) Ismételten szigoruan utasítja az egyházakat — fegyelmi felelősség terhe alatt — az egyházi pénztárnak a törvényes feltételeknek megfelelő kezelésére, az egyházlátogatókat ennek szigorú ellenőrzésére.

i) Ajánlja az egyházak lelkipásztorainak, hogy az esperesi jelentést, mely oly hű képét tárja fel egyházmegyénk életének, vallásos estéken vagy más összejöveteleken ismertessék, mert sok buzdító és követésre méltó ténynek jönnek belőle tudomására a hivek.

5. A megüresedett világi főjegyzői állásra beérkezett szavazatokat az illetékes bizottság július 13-án bontotta fel. A felvett jegyzőkönyv bizonyossága szerint az összes egyházak érvényes szavazatai közül *Dr. Kerényi Béla*, edelényi kir. járásbíróra esett 78, *Bodnár Zoltánra* 14, *Dr. Csontos Józsefre* 2. Így az abszolút többséget *Dr. Kerényi Béla* nyerte el.

Közügylés *Dr. Kerényi Béla*, járásbíró bizalommal köszönti egyházmegyénk főjegyzői tisztében; köztünk való munkálkodása legyen áldott az Úrtól. Tőle az esküt kiveszi.

6. A rakacaszend-tornaszentjakab-debrétei hármasegyház *Szobonya Sándor*, okl. lelkész-tanítót, abaujvári segédlelkészt a f. évi augusztus 1-én tartott lelkészválasztó közgyűlésén egyhangulag lelkész-tanítójává választotta. A becsatolt iratok szerint a választási eljárás minden mozzanata szabályszerűen, a törvényben előírt módon történt. Fellebbezés ellene be nem adatott.

Közügylés *Szobonya Sándort* a rakacaszend-tornaszentjakabi lelkész-tanítói állásába beerősíti és tőle esküt vesz.

7. A bánhorváti egyház *Csizy Sándor*, okl. tanítót segéd-tanítóvá, a balajti *Csontó Bertalan*, okl. tanítót rendes-, a felsőkelecsényi *Bartos Sándor*, okl. tanítót rendes tanítóvá választotta.

A szabályszerűen történt választások jóváhagyatnak s nevezett tanítók állásaikba — esküjök letévése után — beerősítették.

7—a) A szendrői egyház *Nagy Emilia*, a borsodi *Molnár István*, a sajóvamosi *Mikes Erzsébet*, okl. tanítókat, illetve tanítónőket a f. iskolai évre ideiglenes tanerőkkül alkalmazta.

Nevezett egyházak intézkedései jóváhagyatnak. *Nagy Emilia* és *Molnár István* esküt is tettek.

7—b) A meszesi egyház a f. iskolai évre ideiglenes minőségben ismételtén alkalmazta *Demeter Barna*, okl. tanítót. Kéri a vele kötött fizetési egyesség jóváhagyását. Ezzel kapcsolatban azt is kéri, hogy a felettes hatóság tegyen lépéseket az 1932. év óta huzódó és máig is rendezetlen iskolaügyükben, mert az egyház már nem bírja a folyton ideiglenesen helyettes tanerőkkel való alkalmazást anyagilag sem. Míg ugyanakkor a kath. iskolaköteleseket egy állami tanító tanítja, így annak az egyháznak semmi kiadást nem jelent. Kéri végül annak a sérelemnek egyházhatósági úton való orvoslását, hogy míg a községtől dologi hozzájárulás címén az áll. tanító vezetése alatt lévő kath. vallású iskola 160—170 P évi segélyt kap, addig a ref. egyház által fenntartott iskola egyetlen fillért sem, holott a ref. iskolakötelesek száma 27, a katolikusoké 26.

Közgyűlés a meszesi iskolaügy rendezése érdekében az egyházmegyei elnökség útján a szükséges lépéseket megteszi. Utasítja egyuttal a presbitériumot, hogy a helyi képviselőtestülethez intézzon megkeresést annak a vizás helyzetnek orvoslása érdekében, mely csak a község egyik iskolájának juttat segélyt, míg a másiknak, a reformátusnak semmit sem. Ha ezirányu kérelmük nem vezetne eredményre, fellebbezzék meg a hozott kedvezőtlen határozatot az illetékes fórum előtt s e tényt közöljék az egyházmegye elnökségével is.

Az ideiglenesen alkalmazott tanerővel kötött s kölcsönös megállapodáson alapuló egyességet jóváhagyja.

8. Esperes jelenti, hogy egyházmegyénkben az ügyészi teendők annyira felgyülemlettek, hogy azoknak ellátására ma már egy ügyész

teljesen képtelen és emiatt sok fontos ügynek az elintézése többször nagy késedelmet szenved. Ezért felhívja az egyházmegyei közgyűlést, hogy szervezze meg a második ügyészi állást és annak betöltése iránt tegye meg a szükséges lépéseket.

Egyházmegyei közgyűlés elhatározza, hogy a második ügyészi állást megszervezi. Ennek megfelelően az egyházmegye szervezeti szabályzatának 8. §. E) szakaszát így módosítja: „Ügyész, vagy ügyészek. L. az E. T. I. t.-c. 103—104. §§-ait. Ezenfelül az esperes által kijelölt ügyész résztvesz az esperes és az e. m. gondnok által vezetett váratlan egyházmegyei pénztárrovincsolásokban“. E módosítást jóváhagyás végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

8—a) A második ügyészi állással kapcsolatban:

Közgyűlés elhatározza, hogy az idevonatkozó egyházmegyei szabályrendelet módosítása után az új ügyészi állás betöltésére a szavazást elrendeli, annak fogantatásával és a szavazás határidejének megállapításával az egyházmegyei elnökséget bizza meg. A törvényes választás megejtéseig pedig egyházmegyénk tiszteletbeli ügyészeül: *Dr. Csontos József*, edelényi ügyvédet választja meg.

9. A folyó évi november hó 10-én, Miskolcon tartandó egyházkerületi közgyűlésre az egyházmegye képviselőiül elnökségen kívül:

lelkészi részről: *Lőkös Sándor, Tóth János és Veress Károly*; világi részről: *Bónis Aladár, Szathmáry Király Pál és Ragályi Miklós* küldetnek ki.

10. Az egyházmegyei tanácsot egyházmegyei közgyűlés a következőképpen alakítja meg:

Elnökség: *Szentmártony Dániel*, esperes, *Zsóry György*, e. m. gondnok, *Lőkös Sándor, Dr. Komjáthy Aladár, Kovács Béla, Lenkey Gyula, Veress Károly, Bónis Aladár, Szathmáry Király Pál, Ragályi Miklós, Gööz Pál*; jegyzők: *Tóth János és Dr. Kerényi Béla*.

11. Lelkészjelölő bizottságba

közgyűlés rendes tagokul *Szentmártony Dániel*, esperes elnöklete alatt lelkészi részről: *Lőkös Sándort*; világi részről: *Bónis Aladárt*; póttagokul lelkészi részről: *Dr. Komjáthy Aladárt*; világi részről *Ragályi Miklóst* választja meg. Jegyzője: *Tóth János*, lelkészi főjegyző.

12. A missziói bizottságba:

Dr. Horváth Zoltán lemondása után helyére *Dr. Kerényi Béla*, világi főjegyző választatik meg.

13. Tárgyalás alá vétetik az egyházmegyénkben felállítandó második szórványgondozói körzet és az erre alkalmazandó munkaerő beállítására kiküldött bizottság javaslata. Ez intézkedést a már előző gyűléseinken is tárgyalt és komoly megfontolást igénylő az a körülmény teszi szükségessé, hogy a korábban szervezett egy állás nem tud eleget tenni a széles körzetben szétszórtnan fekvő és sokfelé ágazó munkakör betöltésére.

Közgyűlés a bizottságnak beterjesztett javaslatait magáévá tévén, ezt jóváhagyja s kimondja a következőket:

a) A jelenleg Berente központtal fennálló missziói körzetet két részre osztja és megszervezi a második missziói segédlelkészi állást, mely intézkedése által az egyházmegyénkben lévő szórványgyülekezetek gondozásának rég óhajtott, sürgetően fontos kérdését megnyugtató és kielégítő megoldásra juttatja.

b) A körzetek beosztása a következő lesz: I. körzet Berente központtal: Kurittyán, Jákfalva, Mucsony, Szuhakálló, Herbója bányatelep; II. körzet Sajóvelezd központtal: Sajómercse, Királdbánya, Bóta, Uppony, Sata, Csokva, Csernely, Lénárdaróc.

c) Az alkalmazandó munkaerő fizetésének egyik részére vonatkozó megoldást, hogy t. i. természetbeni lakást és kosztot kap Sajóvelezden, örömmel veszi tudomásul; a készpénzfizetésre nézve a bizottság javaslatait elfogadja s feliratban keresi meg a Konventet, hogy e rendkívül jelentős ügy megoldásánál adjon támogatást a

kápláni kongrua kiutalásával. Ha pedig ez nem sikerülne, e missziói segédlelkészi fizetést a gyülekezetekre az egyházmegyei pénztárnoknak a közgyűlésen bemutatott kivétel szerinti elosztásban vállalja.

d) Végül az állás körzetére, a munkabeosztásra stb. vonatkozó szabályzat végleges szövegezésével az esperest és lelkészi főjegyzőt bizza meg.

14. *Ignác István, Tóth Miklós II-ik, Tóth Pál, Marsalkó Bertalan, Tussay János*, I. lelkészképesítő vizsgát tett segédlelkészek egyházmegyénkbe való bekebelezésüket kérik.

Kérelmük teljesítettik. Kimondja azonban a közgyűlés, hogy a segédlelkészek bekebelezésük, illetve az egyházmegyében eltöltött szolgálati idejük sorrendje szerint alkalmazandók, valamint azt, hogy a nem állandó káplántartó helyen, tehát ideiglenesen működő segédlelkésznek is csak bekebelezettet alkalmazhat a lelkipásztor.

14—a) Esperes jelenti, hogy az egyházmegyénkbeli segédlelkészeket a következőképen osztotta be: Borsod: *Orbán József*, Boldva: *Kazay József*, Sajószentpéter: *Soltész Pál*, Rudabánya: *Soltész Kálmán*, Nagybarca: *Ignác István*, Berente: *Józsa István*, Disznóshorvát: *Varga Péter*, Ózd: *Szabó István* és *Németh József*, Sajóvelezd: *Fehér Zoltán*.

Tudomásul szolgál.

15. Olvastatik az Egyetemes Konventtől véleményezés végett leadott Szabályrendelet, a lelkipásztorválasztás helyéről és a szavazás rendjéről.

Közgyűlés a szabályrendeletet teljesen megfelelőnek és a választási eljárás formaságainál jól használhatónak véleményezi. Különösen nagy előnye, hogy a templomszentségét meg akarja védeni az oda nem illő cselekményektől.

16. Az Egyetemes Konvent 1937. évi május hó 3—4. napján tartott ülésének 226. sz. határozatában kíváncsnak tartja a vallásoktatási szakfelügyelet megszervezését és az egyházmegyei, vagy egyházkerületi pedagógiai szemináriumok tartását. Felkéri az egyházkerületeket, hogy az egyházmegyék véleményét kérjék ki és tegyenek javaslatot a vallásoktatási szakfelügyelet és a pedagógiai szemináriumok miként leendő megszervezésére.

Egyházmegyei közgyűlés a Konvent javaslatát megvalósítandónak tartja s a vallásoktatási szakfelügyelet megszervezésének ügyét a lelkeszértekezleti gyűléshez, a pedagógiai szemináriumok tartását pedig a tanügyi bizottsághoz teszi át és e kérdések részletes megtárgyalása után teszi meg javaslatait.

17. Az Orsz. Református Egyházi Közalapintéző Bizottságának 1936. évi jelentésében foglalt kérés alapján az Egyetemes Konvent 1937. évi május hó 3—4. napjain tartott ülésében 114. sz. határozatával azzal a felterjesztéssel fordul az Országos Zsinathoz, hogy az mondja ki, hogy abban az egyházközségben, ahol legalább két évi hátrálék van s a költségvetésileg előirányzott szükségletek a pénztári év folyamán nem elégíthetők ki teljes mértékben, az egyházmegyei közgyűlés elrendelheti, hogy az egyházi tisztviselők javadalma oly arányban szolgáltatatható ki, amilyen arányban az egyházközséget terhelő köztartozások kiegyenlítése történik s az e rendelkezés ellen vétő egyházközség lelkipásztora és gondnoka fegyelmi eljárás alá vonandók.

Egyházmegyei közgyűlésünk e határozatot — kellően megfontolva — ilyen formában nem tartja elfogadhatónak, mert abban megtorló intézkedést lát esetleges olyan mulasztásokért, melyeknek az egyházi tisztviselők nem mindenkor okai. S az is megállapítható, hogy ahol a köztartozások nem fizettetnek pontosan, ott a tisztviselők sem kapják meg illetményüket egészében, sőt tetemes hátrálék van mindig akár a készpénz, akár a terményjuttatásoknál. E határozat érvényesítése csak elkeseredést válthat ki a nehéz anyagi viszonyok között élő egyházi tisztviselők körében, ami semmiképen sem járul hozzá a határozat által óhajtott cél eléréséhez.

18. Az egyházi tisztviselők helyi jzvadalma egyrészének a hivek által terményben való fizetése, a hivek és az egyházi tisztviselők között gyakran felborítja azt a viszonyt, melynek mindenkor a megértésen, szereteten kellene alapulni s az a legtöbb esetben gyűlöletet vált ki az adózók részéről azokkal szemben, kik közöttük az anyaszentegyház szolgálatában munkálkodnak, aminek szomorú következménye az egyháztól való elfordulás, a hit megtagadása, ami fokozatosan az egyház bomlására vezet. — E fizetési mód az egyházi tisztviselőkre is lealázó s tekintetromboló, mert fizetésileg, a bérre megalkuvó falusi pásztorokkal, kerülőkkel állítja egysorba. Ennek további fenntartása a féktelen gyűlölet és megvetés melegágya az egyházi tisztviselők iránt.

Egyházmegyei közgyűlésünk megkeresi az Egyetemes Konventet azzal a tiszteletteljes kéréssel, méltóztassék az egyházi tisztviselők terményfizetését megszüntettetni s e javadalom értékének más módon való kiszolgáltatását elrendelni, nehogy az ebből fakadó elégedetlenség és egyházellenes érzület oly erős gyökeret verjen egyháztagjainknál, hogy később e bajon segíteni akarás elkésztet dolog lesz.

18—a) A párbérekérdésben addig is, míg annak mostani szolgáltatási módjában esetleg felsőbbintézkedés alapján változás nem következik be, hogy a beszédés következtében az egyházi tisztviselők és a fizetésre kötelezett egyháztagok között surlódások ne fordulhassanak elő.

egyházmegyei közgyűlésünk a legszigorubban elrendeli az E. t. VII. t.-c. 32. §. második bekezdésében foglalt törvényes intézkedés pontos betartását. S felhívja az egyházak presbitériumait, az egyházi tisztviselők termény vagy pénzbeli járandóságainak beszédésére és törvényszerű kiszolgáltatására. Az ezt megtenni vonakodó presbitériumok magatartását, vagy az egyházi tisztviselőknek ellenkező eljárását, a törvény áthágásának minősíti.

19. Az Egyetemes Konvent felhívása alapján az E. T. I. t.-c. 154. §. p) pontja végrehajtásaként, *Egerházy Lajos*, az Orsz. Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat igazgatója által készített „Szociális és gazdasági szolgálat a magyarországi református anyaszentegyházban” című tervezete tárgyalatván.

Egyházmegyei közgyűlés a VIII. fejezetre osztott tervezet alapján helyesnek találja, bár a tervezet csak irányjelző a szociális és gazdasági szolgálat többirányú munkáját illetőleg, azoknak megvalósítását ajánlja.

20. *Árokháty Béla*, budapesti vallásoktató lelkész egy memorandumot terjesztett a magyarországi ref. Egyetemes Konvent elé, melyben a református egyházi ének- és zene terén mutatkozó hiányok és mulasztásokra mutat rá és sürgeti az egyházi ének- és zenekultúra céltudatos fejlesztését az Egyetemes Konvent keretében megalakítandó egyetemes egyházzenei bizottság útján, melynek feladata lenne az egyházzenei kérdésekben a tanácsadás és irányítás s ének- és zeneügyben az Egyetemes Konventnek előterjesztéseket tennie. E bizottság az

Egyetemes Konvent alkotó tagjaiból alakulna és szakelőadója a Konvent által megbízott egyházzenei szakértő lenne.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházi ének és zene fejlesztésének szükségét látva, a javasolt egyetemes egyházzenei bizottság megalakítását, a konventi eddigi énekeskönyvügyi bizottság kiegészítésével javasolja.

20—a) *Balázs Győző*, a miskolci ref. gimnázium vallásánára mint a Törvényhatósági Dalos Bizottság igazgatója, azzal a kéréssel fordul Esperes ur útján az egyházmegye lelkészi karához, hogy a magyar dal intenzívebb ápolása és a dalárdák fokozottabb tevékenységének biztosítása végett a mi református dalárdáink is lépjenek be a Magyar Dalos Egyesületek Szövetségébe évi 4 P tagsági díj befizetésével.

Egyházmegyei közgyűlés a maga részéről is helyesnek látja a mi református egyházi énekkarainknak a Szövetségben való tömörülését, felhívja a lelkészeket, mint az énekkarok elnökeit, hogy a belépést szorgalmazzák.

21. Olvastatik az egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök következő jelentése:

Mielőtt áttérnék egyházmegyénk 1936—37. iskolaévi oktatásiügyi helyzetének ismertetésére, egy nagyon is fájdalmas kijelentést kell tennem. Mindenfelé roppant éber figyelemmel kísértem az állam támogatását iskolai téren és azt tapasztaltam, hogy református iskoláinknak vajmi szerényen jut az államsegélyből. Innen van az, hogy sok iskolában egy tanító kezén 100-nál több a gyermek, vagy 2 tanítónak kell tanítani egy tanteremben felváltva délelőtt és délután. Ha végignézzük a felsőborsodi egyházmegye iskolaügyét, látni fogjuk, hogy itt is mennyi tennivaló volna új tanítói állások szervezése, tantermek és tanítói lakások építése körül, dehát nincsen anyagi fedezet és emiatt az iskolák versenyében nagyon félő, hogy iskoláink lemaradnak. Világért sem akarom iskoláink fenntartásával járó összes terheket az államra róni, mert hiszen a református felekezeti népiskolák évszázadokon keresztül hatalmas védőbástyái voltak anyaszentegyházunknak, így azoknak eltartása és megtartása elsőrendű egyházi feladat is, amíg azonban másfelé más felekezetnél államsegélyből egymásután épülnek az iskolák, amíg

egy helyen nem is egy tanítói állás szerveztetik szintén az állam által nyújtott támogatásból, akkor nekünk is minden befolyásunkat érvényesíteni kell a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban, hogy a bennünket megillető támogatás egy iskolai évben se maradjon el. Eddig hiába volt minden kérésünk, zörgetésünk, de most úgy tudom, hogy nagyobb összeget vettek be a költségvetésbe iskolák építésére, új tanítói állások szervezésére. Kérésünkkel nem szabad felhagyni addig, amíg számunkra is nem nyújt az állam támogatást. Legjobb lenne, ha összes tennivalóinkat iskolai téren írásba foglalnánk, azt az egyházmegyei gyűléssel letárgyaltatnánk, azután az egyházkerületen át eljuttatnánk az Egyetemes Konvent elé, hogy mint az iskolaügyeknek legmagasabb fóruma, lépne érintkezésbe a kultuskormányval indokolt kívánságaink teljesítése végett. Nem szabad sem tétoznunk, sem halogatnunk ezt a fontos kérdést, mert a jövő nagyon megboszulhatja magát rajtunk. Soha ne feledjük el, hogy a tanítói pályán sem misszionárius mindenki, azért kell jó tantermeinknek lenni, iskoláinknak minden eszközzel felszerelve lenni, hogy a tanítás zavartalanul történhessék minden időben. Vályogiskolában, szegénységben minden támogatás nélkül csak a prófétai lélek tud munkálkodni, ne engedjük, hogy tanítóink magukra maradvá rengeteg akadállyal küzködjének, hanem minden alkalmat ragadjunk meg a tanítói munkának megbecsülésére, az iskola támogatására és a református gyermeknevelés előbbrevitelére.

Nyári körlátogatók voltak: *Kőrösy István* és *Harsányi János* a szalonnai, *Sápy Dezső* és *Urbán József* a szilvásvárad (Sápy Dezső családi ügye miatt nem vehetett részt az iskolalátogatásban, azért helyette *Keresztury József* küldetett ki). *Várady József* és *Elek Pál* a sajóvamosi, *Boánár László* és *Eperjessy Béla* a nyárádi, *Kövér Pál* és *Gödz Béla* a szendrői, *Nagy Lajos* és *Gödz Pál* a yadnai, *Salamon Gyula* és *Varga Károly* a sajószentpéteri körben.

Az iskolalátogatóság ebben az iskolai évben megváltoztatta helyét, mert megbízatása egy helyre csak három évre szól. A helyesere azért is kívánatos, hogy iskolalátogatóink ismerjék meg egyházmegyénk minden iskoláját és ha időközönként vissza-visszatérnek egy és ugyanazon iskolához legalább szembeutönböb számukra a változás.

A jelentésekből most sem tűnik ki, hogy a szórványokban hogyan folyt a vallástanítás az elmúlt iskolai évben. Pedig

most is felhívtam az iskolalátogatók figyelmét erre, de úgy látszik, minden téren — fájdalom — hiábavaló a szórványért való kiáltás. Magam meglátogattam Herbolya-bányatelep szórvány állami iskolájában a ref. növendékeket, lelkipásztor jelenlétében alaposan kikérdeztem őket a tananyagból, örömmel láttam, hogy fáradozása nem volt hiábavaló. A többi szórványról semmit se tudok, pedig a mostani idők nagyon gonoszak, féltetni kell egyházunk tagjait minden eszmeáramlattól.

A tanítótság — általánosságban mondva — nagyon derekas munkát végez. Vannak hibák természetesen itt is, mint a világ minden helyén, azonban senkinek mulasztásáért nem lehet egy testületet kárhozatni, még kevésbbé lehet egyéni hibákat a köz rovására irni. Szomorú helyzetben van a tornaszentjakabi tanító, aki havi 20—25 P-ós jövedelemből tengeti igazán szánelmra méltó életét.

Statisztikai adatok. Egyházmegyénk lélekszám 34.588. Az egyházközségek száma: 57, melyek 7 iskolalátogatói körbe vannak beosztva. Az 57 egyház közül 51 saját, vagyis ref. iskolát tart fenn és pedig 48 az összes tanköteleseket befogadó iskolát, Rudabánya, Disznóshorvát és Tardona a tanköteleseket csak részben befogadó iskolát tart fenn, 6 egyházközség pedig egyáltalán nem tart el iskolát: Szakácsi, Bánfalva, Dédes, Ózd, Susa és Nyomár. Ez utóbbi helyen szeretnék visszaállítani a felekezeti iskolát, ami legnagyobb valószínűség szerint rövidesen sikerülni is fog.

A mindennapi iskolák közül 49 hat osztályú, míg Disznóshorvát 3 osztályú, Tardona 4 osztályú. Az előbbi helyen az első három osztály a községi iskolába jár, az utóbbi helyen meg az első és második osztály látogatja a községi iskolát. Az iskolák közül 39 egy tanerős, 10 két tanerős és 2 három tanerős. Két tanerős iskola van két tanteremmel: Lakon, Varbón. Parasznyán, Szilvásváradon, Boldván és Mályinkán; egy tanteremmel: Alacsán; három tanerős iskola van 3 tanteremmel: Sajószentpéteren és Nagyvisnyón.

A tantermek száma: 64, melyek közül megfelelő: 59. nem megfelelő! 5, u. m. Felsőkelecsény, Balajt, Borsod, Alacska és Sajóivánka. Az iskola felszerelése csaknem mindenütt hiányos. A működött tanerők száma: 65, ezek közül férfi: 56, nő: 9. Okleveles tanító volt: 66, nem volt tanítói oklevele a rakacaszendi lelkipásztornak. A 64 tanterem közül 60-on alul vannak a tanulók 39 iskolában, 60—80-ig 18-ban, 80—100-ig

4-ben és 100-an felül 3-ban: Szendrőben, Alacsán és Sajóvamoson.

Mindennapi tankötelesek száma: 2202 fiu és 2138 leány, összesen: 4335.

a) Saját iskolánkba járt: 1609 fiu és 1534 leány, összesen: 3143

b) Áll. közs., vagy társ.

iskolába járt	613	„	626	„	összesen: 1239
---------------	-----	---	-----	---	----------------

c) Másfelekezetű isk. járt:	6	„	1	„	összesen: 7
-----------------------------	---	---	---	---	-------------

Összesen:	2228	„	2161	„	összesen: 4389
-----------	------	---	------	---	----------------

Ismétlőiskolaköteles volt:

a) Saját iskolánkba járó: 716 fiu 709 leány, összesen: 1425

b) Másjellegű iskolába járó: 105 „ 92 „ összesen: 197

A nem református iskolába járó ismétlőiskolások vallás-oktatása épen annyi kívánnivalót hagy maga után, mint a szór-ványokban élő mindennapi iskolásoké.

Más vallású gyermek járt iskoláinkba: 168 fiu, 155 leány, összesen: 323.

Konfirmáltatott:

a) 12—14 évesek közül: 101 fiu, 99 leány, összesen: 200

b) Amindennapi iskolások közül 191 „ 212 „ összesen: 403

összesen:	292	„	311	„	összesen: 603
-----------	-----	---	-----	---	---------------

A tanítás eredménye a következő volt:

a) Református iskolák. *Kitűnő*: Hangács, Sajóbáony, Sajókazinc, I—III, IV—VI., Vadna, Sajókaza I—III, IV—VI., Sajóivánka, Bántapolcsány, Tardona III—VI., Nagyvisnyó I, II—III., IV—VI., Balajt Borsod, Abod, Szuhogy Sajószentpéter IV—VI., Varbó I—III, IV—VI., Boldva, Alacska I—III., IV—VI., összesen: 24.

Jeles: Ziliz, Sajóvamos, Sajóecseg, Sajószentpéter II—III., Sajólászlófalva, Kondó, Parasznya I—III, IV—VI., Berente, Edelény, Finke, Szendrőlád, Lak I—II., III—VI., Szalonna, Martonyi, Meszes, Szendrő, Felsőnyárád, Dövény, Disznóshorvát, összesen: 22.

Jó: Damak, Hegymeg, Felsőbarcika, Sajóvelezd, Bánhorvát, Sajószentpéter I., II—III., Mályinka III—VI. Szilvásvárád II., III—VI., Radostyán, Sajókápolna, Rudabánya, összesen: 12.

Elégséges: Tornaszentjakab. Ládbesenyő, Nagybarca, Nekézseny III—VI.

b) Állami iskolák. *Kitűnő*: Alsóbareika, Királykut, Szakácsi, Dédes, Nyomár — *Jeles*: Sajószentpéter. — *Elégséges*: Debréte.

c) Községi iskolák. *Kitűnő*: Tardona I—II., Disznóshorvát (*Istók és Nagy*). — *Elégséges*: Bánfalva I—II., III—VI.

d) Társulati iskolák. *Kitűnő*: Ózd, Farkaslyuk-bányatelep, Solyomtelep, Ormospuszta, Rudolftelep, Mucsonytelep.

e) A felsorolt iskolákon kívül osztályzatot nyert még a felsőtelekesi róm. kath. iskola, mégpedig *kitűnő* osztályzatot.

Mulasztás volt: a) A mindennapi iskolában: 27.112, ebből igazolt: 23.143, igazolatlan: 3969 félnap.

b) Az ismétlő iskolában: 7992, ebből igazolt: 4291, igazolatlan: 3501 félnap.

A mulasztások meggátlására mindenütt a szükséges intézkedések megtétettek.

A tanítás mindenütt tantervünk szerint történt. A vallás- és énektanításra mindenütt kellő gondot fordítottak. A gyermekek minden iskolában törvényes korban adattak fel. Az iskolák takarításáról legtöbb helyen az egyház gondoskodott. Az iskola felszerelése a legtöbb helyen pótlásra szorul. Az iskolaépületben több helyen kisebb javítások történtek és a hiányzó eszközöket pótolni igyekeztek. Az iskolai évet mindenütt a törvényes időben kezdték meg és zárták be. Órarend, leltár, naplók, értesítő könyvecskék mindenütt vannak.

A szegény gyermekek tankönyvvél való ellátásáról több egyházban gondoskodtak, sőt voltak helyek, ahol ruhával is ellátták a gyermekeket s a szeretetadományt karácsonyfa ünnepélyvel kapcsolatban osztották ki a rászorultaknak.

Iskolai könyvtár van 56 helyen. melyből 33 a tanítóké, 23 a tanulóké.

Nines könyvtár: Felsőnyárádon, Berentén, Sajólászlófalván, Varbón, Kondón Sajókápolnán, Sajószentpéteren, Boldván és Damakon.

Faiskola van: Hangácsen, Balajton, Parasznyán, Mályinkán, Szalonnán és Radostyánban.

A református népoktatás fenntartására fordított összeg:

a) az egyháztól	53.107 P 47 f
b) az államtól	80.419 P 40 f
c) községtől, vagy más alapból	4196 P 20 f

Összesen: 137.723 P 07 f

Az elmúlt iskolai évben a következő iskolákat látogattam meg: Nagybarca, Bánhorvát, Bánfalva, Tardona, Mályinka, Szilvásvár, Nagyvisnyó, Dédes, Bántapolcsány, Nekézseny, Herbolya-bányatelep és Sajókazinc I—III. osztály.

Egyházmegyei tanügyi bizottság 1937. augusztus 31-én, Miskolcon tartotta gyűlését, amelyen a következő javaslatokat határozta az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszteni:

1. Jutalmazza elismerésével a kiváló eredményt felmutató tanítókat, lelkészeket, hitoktatókat.

2. Dicséretben részesítse *Szabó Kálmán*, laki tanítót a kézimunka tanítása terén felmutatott kiváló eredményeért.

3. Fejezze ki köszönetét *Szentimrey Pálné*, írotai föld-birtokosnőnek a laki ref. népiskola részére adományozott 2 drb. értékes történelmi képért.

4. Kötelezze újlag az egyházakat, hogy az iskolák felszerelésének gyarapítására évi 20 pengő előirányozásával létesítsenek egy alapot, mely nyomtatványok beszerzésére nem használható fel. Az egyház- és iskolalátogatók ez alap létesítését kísérik figyelemmel.

5. Figyelmeztesse újlag a tanítókat és iskolaszéki elnököket, hogy az iskola felszerelési tárgyairól, mindenféle könyvtári vezér- és segélykönyveiről 2 példányu leltárt készítsenek. Ahol a körlátogatók elmúlt látogatásaik során szabálytalanságokat észleltek, a mulasztások pótlandók.

6. Az Egyetemes Konvent 307/1937. számú határozatának 309. pontja értelmében mondja ki, hogy a körlátogatók a tanügyi bizottságnak hivatalból tagjai.

7. Kötelezze a lelkészeket, hogy a konfirmációi előkészítést a továbbképző keretében, vallásórákon végezzék.

8. Utasítsa a körlátogatókat, hogy az eredmény pontos elbírálása érdekében naponként két iskolánál többet ne látogassanak meg.

9. A körlátogatók napidiját emelje fel és pedig: egy tanerős iskolánál 3, két és több tanerős iskolánál 4 pengőre, mert a mostani 2 pengős napidij a távollevő községek felkeresésének utiköltségére sem elegendő.

10. Forduljon felterjesztéssel az Egyetemes Konventhez s kérje az alábbi három kérdésben intézkedését:

a) Kérje az ezévi gyűlése 157. sz. határozata 12. pontjának megváltoztatását, vagyis azt, hogy a vallásoktatás előbbre-

vitele érdekében készíttessen megfelelő vezérkönyvet. Mig a a népiskola ügyét az 1925-ös tanterv és az iskolafelügyelők részére kiadott utasítás mérfölddel vitte előre, addig a vallás-oktatás megmaradt a régi kerékvágásban s nem fogja azt kívánt sikerre vinni sem az egyházi iskolafelügyelet felállítása, sem a vallástanítás ügyét szolgálni kívánó szemináriumok szervezése. A szemináriumok a tanítóságnak csak költséget jelentenek, egy-két alaposan elkészített, a gyakorlatban alig hasznosítható mintán kívül, keveset nyújtanak. A tanítóság kezébe alkalmas, a tanítási egységeket bő vázlatokban feldolgozó vezérkönyv kell.

b) A továbbképző iskolák részére Tanterv szellemében irandó olvasókönyv kiadásáról még nem esett szó. A tanítóság az eredmény céljából más kiadású olvasókönyvvel látja el növendékeit. Főhatóságunk vagy tiltsa el az ily könyvek beszerzését és irasson sürgősen alkalmas olvasókönyveket (nehogy akkor hozzon új tankönyvet forgalomba, mikor nagy költségekkel már minden iskola ellátta magát), vagy adjon engedélyt *Tóth Mihály* (ref. pedagógus) kiváló munkájának bevezetésére.

c) Tekintve, hogy a konfirmációra való előkészítést a lelkész urak a továbbképző keretében vallásórákon végzik, alkalmas volna kátét úgy szerkeszteni, hogy az egyuttal a továbbképző iskola vallástankönyve legyen.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, a beterjesztett javaslatokat elfogadja s az 1—9. pont alattiakat határozati erőre emeli.

A 10-ik pontban foglalt előterjesztést azzal a kéréssel terjeszti fel az Egyetemes Konventhez, méltóztassék azokat megfontolás tárgyává tenni s a szükséges intézkedéseket e kérdésekben minél előbb megtenni.

22. *Dr. Komjáthy Aladár*, egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök azzal az indoklással, hogy ő az egyházkerületi tanügyi előadói teendők ellátásával bízott meg, tanügyi bizottsági elnöki tisztről lemond.

Egyházmegyei közgyűlés a lemondást — indokainál fogva — elfogadja s *Dr. Komjáthy Aladárnak*, buzgó és lelkesen végzett munkájáért köszönetét nyilvánítja és magasabb tisztségében végzendő munkásságára Isten áldását kéri. Helyére tanügyi bizottsági elnökül egyhangu-
lag *Gyűlészi István*, tanácsbíró választja.

Ugyancsak megválasztja az iskola körlátogatókká: *Gööz Pál, Urbán József, Gööz Béla, Elek Pál, Varga Károly, Palcsó Dezső és Hubay Barna*, tanítókat

23. Esperes indítványozza, hogy *Gööz Pál*, vadnai tanítót, aki nagy hivatásszeretettel, példaadó hűséggel és buzgósággal tölti be tanítói tisztét, minek méltánylásaképpen az egyházmegyei tanítóegyesület is pár év előtt egyhangulag elnökévé választotta s a vármegyei tanügyi hatóság körzeti iskola felügyelettel bizta meg, egyházmegyei közgyűlésünk ajánlja igazgatói címmel való kitüntetésre.

Egyházmegyei közgyűlés — a javaslatot készséggel fogadva — *Gööz Pál*, vadnai tanítót, egyházmegyénk e sokoldalú tevékenységet kifejtő kiváló tanítóját, érdemeinek elismeréseül a legmelegebben ajánlja a főtiszteletű és méltóságos Egyházkerületnek igazgatói címmel való kitüntetésre.

24. Olvastatott a felsőborsodi ref. egyházmegye missziói bizottságának 1937. szeptember 29-én Miskolcon tartott gyűléséről szóló jegyzőkönyve. — Jelen voltak: *Szentmártony Dániel*, esperes, *Zsóry György*, gondnok elnökök, *Gyűlvész István*, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Gööz Pál*, bizottsági tagok, *Hubay Mihály*, *Lőkös Sándor*, *Tóth János*, lelkészek.

Szentmártony Dániel, esperes szívélyesen üdvözlőlvén a megjelenteket, a missziói előadó budapesti értekezletén tartózkodó *Kövér Pál* előadói jelentésének felolvasására felkérte Gyűlvész István, bizottsági tagot. Az egyházmegye 1936/37. évi missziói életét feltáró missziói jelentést a bizottság részletesen megtárgyalta, a javaslatokat az egyházmegyei közgyűléshez felterjeszteni határozta.

Az előadói jelentés a következő:

Az 1936/37. évi gyülekezeti missziói jelentéseket tanulmányozva, örömmel állapítottam meg, hogy mégis akad néhány lekipásztor, aki jelentésem utasításait megszigorítva s ezek szem előtt tartásával tölti ki a jelentőív rovatait Fájdalom, az eddig hanyagul eljárók többsége most is arról tesz bizonyosságot, hogy bele se nézett a missziói előadó jelentésébe, miutha kifogásaimat, utasításaimat a paróchiális könyvszekrény s nem az élet, az egyházépítő missziói munka megkönnyítése s a helyzetkép tiszta feltárhatása céljából tenném meg. Ilyen körülmények között több kérdésre nem felelhetek, mert üresen hagyott rovatok, hiányosan, vagy cirka közölt adatok, felületes feleletek alapján lelkiismeretesen ezt nem is tehetem meg.

Áttérek ezekután egyházmegyénk missziói életének meg-
rajzolására.

Gyermekgondozás. Nincs változás. A multévitol némileg különböző számadatok, — ugyanugy, mint az ifjúsági munkánál — inkább a pontatlan jelentéseknek tudható be. Bibliái iskola van 36 egyházközségben és 7 szórványban 2274 gyermekkel 54 csoportban. 2 egyházközségben csak gyermekistentisztelet tartatott, bibliai iskola mellett gyermekistentisztelet volt 10 egyházközségben és 1 szórványban. Hadd hívjam itt fel a figyelmet — a bibliai iskola mellett — a külön, legalább havonta egyszer tartandó gyermekistentiszteletek fontosságára, melyek alatt nem a gyermekek részvételével tartott imádságból és biblia-olvasásból álló hétköznapi reggeli istentiszteleteket értem, hanem kimondott gyermekistentiszteleteket, a Belmissziói Utmutatóban közölt mintaszerinti predikációkat. Kíváncsnak tartanám, ha ezekre a szülők, nagyszülők, keresztszülők, idősebb testvérek is meghivatnának.

Konfirmáció. Most már még több helyen térnek át a 13—14 éves életkorban s áldozócsüörtökön tartandó ünnepélyes konfirmációra. Szülők, keresztszülők is urvacsoráznak ugyanakkor a növendékekkel Berentén, Nagybarcán (itt a presbiterek is), Zilizen. Rudabányán a szülőkkel együtt a konfirmáltak szeretetvendégségben vettek részt. Örömdetes és másutt is bevezetésre méltó kezdeményezések ezek. Reméljük, hogy az oktatási idő tekintetében is megszünik az a 6 gyülekezetben még mindig gyakorolt eljárás, mely szerint 6 héttől 2½ hónapig tartják az előkészítést. Ennek legalább ösztől áldozócsüörtökig kell tartania s óhajtanó a tavaszi püspöklátogatás figyelmeztetése értelmében a konfirmáció előtti lelki előkészítés bevezetése is. A káté-dzsungelt most már kiirtja a Konvent bölcsessége, mikor elrendeli kötelezően egy megnevezett káté bevezetését.

Ifjúsággondozás Konfirmáltak egylete van 2 egyházközségben; ifjúsági bibliakör fiuknak 1, leányoknak 3-ban 14, illetve 60 taggal; ifjúsági egylet 33-ban és 1 szórványban 729 taggal; leányegylet 36 ban és 1 szórványban 1101 taggal. Örömmel említem fel, hogy Ózdon serdülő csoport is alakult. Ajánlatos ennek bevezetése különösen nagyobb lélekszámú gyülekezetekben, Külön ifjúsági ház van Radostyánban. Nagyon elősegítené az ifjúsági munkát ennek minél több helyen megszervezése, vagy megépítése. Megemlítem, hogy Lak 2 hónapon

át a leányegyleti tagok részére szabászati- és varrótanfolyamot rendezett.

Felnőtt egyháztagok gondozása 56 egyházközségben és 1 szórványban tartottak vallásosestélyeket; bibliaórát bibliaköri összejövetelt 7-ben és 5 szórványban, Szilvássváradon a nyaralók részére is (ez emelkedést mutat), házi istentiszteletet 7-ben és 5 szórványban (ez csökkent) Az esti istentiszteleteknek csak 10 egyházközségben tartásáról tudok beszámolni, mert erre nincs rovat, illetőleg kérdés a jelentősen; a 12. rovatban kérek erre vonatkozólag feleletet. Öröndetesen emelkedett a családlátogatások száma. 20 helyről 1138, 1 helyről csaknem minden, 1-ről minden család meglátogatását jelentik. Csak így tovább! Perrze 4—5 család meglátogatásávnál — mint néhányan jelentik — nem érhetjük be. A felnőttek gondozását szolgáló egyesületek közül megemlítem a tanítóink vezetésével vallásos estélyeken, templomi istentiszteleteken, vallásos- és hazafias ünnepélyeken szép sikerrel működő összetartást, testvéri érzületet nagy mértékben fejlesztő énekkarokat, 3) férfi-, 1 ifjúsági-, 2 leány-, 3 vegyeskart, összesen 36 énekkart. Ezek az énekkarok az egyházközségi építkezéseknek, beruházásoknak is nagyszerű elősegítői. Ennek értékét fokozná, ha a pénzszerzés módjaiból a bálozást kiküszöbölnék. Kálvinszövetség 2 egyházközségben van, nőegylet, illetve ezt kifejlesztő tevékenység (bibliatanulmányozás és jótékonyosság művelésével) 4-ben. Szükséges lenne a női munka kiépítése is,

Szeretetmunka Az eddigiekben főleg lelkigondozásról volt szó. Istennek hála, ennek folyamányaként megindult a testi gondozás is. 212 gyermeket, 181 felnőtt egyháztagot segélyeztek s e célra pénzben 511'80. élelmezésben 2269'50, ruházatban 1204'50 P-t fordítottak. 7 egyházközségben rendszeres-, 20-ban alkalmi szegénygondozás volt. Megemlítem itt Ózd 1500 P-s szeretetmunkáját, Edelénynek a Szeretetszövetség részére küldött 60 kg. szárított tésztából, 55 kg. lisztből álló küldeményét, a vadnai lelkész leleményes eljárását, mely szerint a miskolci vonatkisérők dalkörének ott rendezett kirándulása alkalmával istentisztelet végzésére felkérve, a Szeretetszövetség javára hirdetett adakozást 9'31 P eredménnyel, Sajóvelezdnek a miskolci ref. kórházmisszióra küldött 5 P adományát. Több gyülekezetben megrendezték az árvanapot (ezt mindenütt meg kellene tenni!) s közvetlenül és kiküldöttek útján is tagdíjakat, adományokat jutattak a Szeretetszövetség szent céljaira. Hogy

népünk tud áldozni, megmutatta az alsóborsodi jégkárosultaknak történt tekintélyes adakozásával, miről már a múltév őszi esperesi jelentés is megemlékezett. Dicséretes és követésre méltó a bibliaiskolások adakozásra nevelése, feltétlenül megvalósítandó a vasárnap délutáni perselyezés is a helybeli szegények és a Szeretetszövetség részére. Egyházmegyénk támogatta a szeretetmunkát az egyházlátogatás alkalmával a Kálvineumok, Bethesda kórház. Özvegy papnék otthonára beszedett összegekkel, ezenkívül a Nagypénteki Ref. Társaság javára is volt adakozás. Támogatásban részesültek az egyházkerületi középiskolák, bodrogházi tanyamisszió, szegény egyházak; a főiskolai bronzreliefek létesítéséhez is szép összeggel járultunk hozzá s az egyházmegye gondoskodásából némi hozzájárulást kapott a Brit és külföldi Bibliatársulat is.

Külmisszió. Ismertetése a múltévi jelentésemben közölt módon történt. Öröndetes esemény *Döbrössy Lajos*, mohamedán misszionáriusnak Ózdon, Radostyánban, Parasznyán, Berentén tartott előadása. Fenti sorrend szerinti gyűjtése (Ózdot kivéve, melynek adománya együttesen van feltüntetve) 12, 9'24, 4'60 = 25'84 P-t eredményezett, továbbá *Kancser István és felesége*, külmissziói iratterjesztők által több egyházközség meglátogatása. Egyébként a külmisszióra adakoztak: Ózd 1'20, Varbó 4, Edelény 2'40, Barcika 2, Borsod 2, Ziliz 1'20, Kondó 1, Hegy-meg 0'60 P-t. Az áldozócsütörtöki, vagy a pünkösdi egyik napi perselypénzt erre az üdvös célra kellene fordítani.

Iratterjesztés. Megnyugtató összforgalma 2514'50 P, vagyis 1225'60 P-vel haladja meg a múltévit. Emelkedett az eladott naptárak (1901), énekeskönyvek (705, tehát a múltévinek több mint kétszerese, ami az új orgonabeszerezésekkel is kapcsolatos), egyházi lapelőfizetők (957) száma, csak az eladott bibliák (483) száma csökkent némileg, reméljük, hogy csak átmenetileg. Újszülöttek édesanyjának emlékfüzettel, konfirmáltaknak emlékkönyvvel, bibliával, új házasoknak bibliával megajándékozása tovább folytatódott. Ugy látszik, hogy a Református Hiradóra vonatkozó múltévi óhajtásom s egyházmegyénknek ajánlása nem volt eredménytelen, hiszen Edelényen és Radostyánon kívül, most már Ládbesenyő, Parasznya, Rudabánya, Szendrő is járatták e lapot. Egyházmegyénkben végzett generális vizitáció során a kerületi főjegyző úr egyenesen felhívta erre a lelkeseket.

Egyéb statisztikai adatok. Templomlátogatók átlagos %-száma: hétköznap reggel többnyire az iskolásgyermekek, bün-

bánati estén 10—20%, vasárnap 30%, nagy ünnepen 46%. Évenkénti urvacsorázók %-száma a három nagyünnepen 117%. Áttérők száma 48, kitérőké 13, reverzális javunkra 27, kárunkra 13. A megelőző évinél ez a négy utóbbi adat kedvezőtlenebb. Évi perselyből 1 lélekre 5 fillér esik. Szórványadatok: 17 anyaegyház (szemben a múltévi 18-al) jelentett 72 szórványt, 3005 lélekszámmal (1 anyaegyház nem közli szórványainak lélekszámát, holott ez a múltévben 650 volt), 685 tanköteles gyermekkel, 51 konfirmálttal, 9 áttérővel, 5 kitérővel, 17 javunkra, 14 kárunkra adott reverzálissal, 2 imaházzal. Nem tulságosan biztató adatok ezek. A szórványok és tanyák látogatására 2430 06 P lett fordítva. A pontatlan és hiányos közlők folytán más számadatot nem jelenthettek.

Szektdák. A helyzet változatlan nem szaporodnak, de fogyni is nehezen fogynak.

Vezetői napok, értekezletek. Örömmel jelentem, hogy ifjúsági és leányegyesületi vezetői napot tartottunk Mályinkán, Szendrőn, és Sajószentpéteren. *Kovács Péter*, orsz. ref. földmives ifjúsági titkár, *Victor Erzsébet*, ker. leányegyleti nemzeti főtitkár és a missziói előadó közreműködésével, valamint *Dr. Komjáthy Aladár*, *Gyülvész István* és *Szigethy Ferenc*, tanácsbírák elnöki megnyitójával. Az ifjúsági és leányegyesületi munka alapelveit, programját, módszerét, szervezetét tártuk a résztvevők elé s az egész gyülekezet részére evangélizáló templomi estén végeztünk. Tartottunk Sajószentpéteren és Edelényben népes, szintén jól-sikerült presbiteri értekezletet. Ezeken ígét hirdettek: *Dr. Komjáthy Aladár* és a missziói előadó, elnöki megnyitókat mondott *Szentmártony Dániel*, esperes, előadásokat tartottak: *Csikesz Sándor dr.*, egyetemi tanár (1. Milyen legyen Kálvin szerint a mai presbiter? 2. Bibliai vonások a magyar ref. presbiter életében), *Görömbey Péter*, lelkész (1. A presbiteriség kialakulása Felsőmagyarországon, 2. A reformátusság térvesztése a tiszáninneri egyházkerületben), bizonyásgtételek hangzottak el: *Dr. Ambrus István*, főgondnok, *Vágó János* és *Nagy József*, gondnokok ajakáról (Mit köszönhetek egyházamnak?), *Mocsáry Pál*, főgondnok, *Nagy Antal*, gondnok és *Harsányi Géza* presbitertől (Miben segíthetek lelkészemnek?), imádkoztak a helybeli lelkészek, Hála az Urnak, köri értekezletek a vámosi kör minden, az edelényi kettős a felsőbánvölgyi egy egyház-községében tartattak meg. Más kör munkájáról nem tudok,

jelentést sem kaptam ezekről. Az egyházmegye tekintélyének megóvása érdekében is szigorú intézkedésre van szükség.

A missziói munkánál mutatkozó: 1. *Akadályok.* A jelentésekben felemlítettek közül csak a jellemzőbbeket s eddig nem közlöttekét tüntetem fel. Több jelentés szerint a missziói munkának nincs semmi komoly akadálya. Sokan ismét a szegénységet vetik okul. Ez gyöngitheti a szeretetmunkát, noha az adakozáshoz elsősorban szíve kell, de pl. a vallásosesét, egyesületi munkát, családlátogatást hogyan akadályozhatná meg? Komolyabb akadály már az elvilágiasodás, táncmulatság iránt érdeklődés (Martonyi). Ezt kell nekünk tiszta szórakozással helyettesíteni. A modern pogányság, felületesség, jövővel nem törődő könnyelműség, divattá vált hitetlenség (Lak). A lelki élet elmélyítésével, az üdvösség, vagy kárhozat felmutatásával szántogassuk fel a szíveket. A falura s bizonyára nem komoly keresztyén kezekbe kerülő billiárdasztal. Ellensúlyozza ezt a K. I. E., — ha bírja — egy a saját otthonába beállított billiárdasztallal, vagy asztali tennisszel. Babonaság (Mályinka). Ezt akarjuk evangéliumi józansággal száműzni. Reformatus öntudat hiánya, Ezt szándékozunk felkelteni. Anyagiasság, önzés (Disznóshorvát, Ládbesenyő). Önzetlenségre neveljük a gyülekezeti tagokat! Sok esetben a lekipásztor, máskor a terméketlen hivek (Berente). Jaj a hűtlen pásztoroknak. Életünkön át áradjon az evangélium megtermékenyítő folyama! 2. *Előnyök.* Különösebb előny nem észlelhető (Sajólászlófalva). A templomlátogatók számának növelése (Sajókápolna) A hitélet erősítése (Alacska). Az evangéliumi lelkiület és gondolkodás felébresztése és erősítése (Edelény). Ref. öntudat mélyítése, vallásosságra, őszintébb keresztyén életre nevelés (Ózd). Élénkebb, bensőségebb egyházi élet kifejlesztése (Sajóvelezd). *Mi segítené elő?* Ref. politikai, — de a Szabadszónál olcsóbb — hetilap (Szakácsi) Gazdasági fellendülés (Hangács). Ref. napok (Felsőkelecsény). A lekipásztor buzgó igetanulmányozása, annak épülésére olvasása, leleményessége, házi istentisztelet (Berente). A lekipásztor hiúból fakadó, komoly, meg nem restülő munkája (Szilvásvár).

Javaslom a következőket:

1. Egyházmegyei közgyűlésünk fejezze ki köszönetét *Pallavicini Alfonz* őrgróf urnak a Szilvásváradon eszközölt szegényétkeztetési akciójáért (melybe az ottani tehetősebb hivek

is belekapcsolódtak s más természetbeni adományt is nyújtottak) és a nagyvisnyói szegények cipővel, ruhával ellátásáért.

2. Nyilvánítsa elismerését *Király Lajos*, erdőgondnoknak és feleségének; *Dr. Bachmann Lili* urnőnek, *Dr. Nagy Ferenc*, orvosnak, szilvásvárad lakosoknak, *Sallay Elek*, királdi bányásznak, *Bartholdy Klára*, *Bihary Ilona*, *Eova Lerna*, *Hajdu Katalin*, *Kovács Ilona*, *Mácsy Piroska*, *Gazdag Barna*, *Szabó István*, ózdi missziói egyháztagoknak a belmissziói munkában való hatóságos közreműködésükért.

3. A fáradhatatlanul és szép eredménnyel dolgozó *Orbán József*, berentei missziói s. lelkész munkájának könnyítése s általa is óhajtott intenzívebbé tétele céljából tegyen lépéseket egy új missziói s. lelkészi állás létesítésére, Szilvásvárad vagy Sajóvelezd székhellyel. Ennek betöltésénél vegye fontolóra a felsőnyárádi lelkész jelentését, mely szerint ilyen munkára kíváncsi volna *Fehér Zoltán*, jákfalvai születésű, állástalan, a nyárádi szórványokban dolgozó s. lelkész beállítása,

4. Tegyen előterjesztést Rudabányának és Szakácsinak szórványgondozásra szolgáló missziói segély kiutalásáért.

5. a) Rendelje el, hogy a bibliai iskola mellett a lelkészek az iskolai év alatt legalább havonta egyszer tartsanak gyermekistentiszteletet, melyre a szülőket, keresztszülőket és nagyobb testvéreket is hívják meg.

b) Rendelje el, hogy az áldozócsüörtörtöki perselypénz a külmisszió javára adassék.

c) Fegyelmi felelősség mellett kötelezze el a lelkészeket a legalább október 31-től áldozócsüörtörtökig tartó, konfirmációi előkészítés idejére vonatkozó egyházmegyei közgyűlési határozat teljesítésére, valamint az évi árvanap gondos előkészítésére és megrendezésére

d) Utasítsa a lelkészi köröket, hogy elnökeik megválasztásáról, haladéktalanul megindítandó köri összejöveteleikről a missziói előadónak tegyenek jelentést. Ajánlja, hogy a köri összejöveteleken vasárnap esti iskolai vagy ifjúsági egyesületi összejövetelt is tartsanak,

e) Rendelje el, hogy Dédesen és Sajókazincon ifjúsági- és leányegyesületi konferenciák tartassanak.

f) Ajánlja az ifjúsági- és leányegyesületeknek, hogy bibliai és zsoltár, dicséretvers (sőt dallam is) versenyt rendezzenek.

Ezekután tisztelettel jelentve, hogy 10 alkalommal megjelentem Sajósenyén, ahol a diakonissza testvérek részére egy-egy belmissziói munkaáról előadást tartottam s velük a bibliai női alakjairól bibliai eszmecserét folytattam, kérem jelentésem tudomásulvételét és javaslataimnak az egyházmegyei közgyűléshez felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés a missziói bizottság jegyzőkönyvében foglaltakat, az előadói jelentést tudomásulveszi, a javaslatokat határozati erőre emeli, az ajánlásokat megteszi.

25. *Lőkös Sándor*, orsz. közalapi- és nyugdíjintézeti pénzkészelő a következő jelentést terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mint az Országos Közalap és Lelkeszi Nyugdíjintézet egyházmegyei pénzkészelője az 1936. évre vonatkozó jelentésemet van szerencsém előterjeszteni:

I. Országos közalap.

A) Kirovás.

1. Hátralék az 1935. évről	1108 P 32 f
2. Egyházmegyénk 34.571 lélekszáma után kivetés az 1936. évre , ,	2765 P 68 f
3. Késedelmi kamatok és perselypénzek	75 P 55 f

Kirovás főösszege 3949 P 55 f

B) Bevételezés.

1. A lélekszám utáni kirovásból (hátralék és f. évi) befolyt	653 P 39 f
2. Késed. kamatból, Reform. és Gusztáv A. egyesület perselypénzből	75 P 55 f

Bevételezés főösszege 728 P 94 f

C) Hátralék.

1. Az 1936. év végén mutatkozó hátralék összesen	3220 P 61 f

II. Lelkeszi nyugdíjintézet.

A) Kirovás.

a) Az 1935. évről hátralék.

1. Lelkeszek belépési járuléka, évi tags. díja és kamat 1936. évi	8216 P 50 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	416 P 12 f

Az 1935. évről hátralék összesen 8632 P 62 f

b) Az 1936. évi kirovás.

1. Lelkészek belépési járuléka, évi tags. díja és kamat	6548 P 51 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	2761 P 04 f
3. Pótelőírások és virágvas. perselypénz	385 P 51 f

Az 1936. évi kirovás összesen 9695 P 06 f

Kirovás főösszege 18.327 P 68 f

B) Bevételezés.

1. Lelkészektől belépési jár. évi tags. díj és kamat	7180 P 20 f
2. Egyházaktól fenntartói járulék	2424 P 79 f
3. Késedelmi kamatokból és virágvas. perselypénzből	632 P 31 f

Bevételezés főösszege 10.237 P 30 f

Beküldetett a Magyar Földhitelintézethez.

C) Hátralék.

1. Lelkészek belépési járuléka, évi tags. díja és kamat	7738 P 01 f
2. Egyházak fenntartói járuléka	752 P 37 f

Hátralék főösszege az 1936. év végén 8490 P 38 f

Ezen mindkétrendbeli számadásomat mind az egyházmegyei, mind a konventi végrehajtó bizottság felülvizsgálta s jóváhagyólag megerősítette.

Mély tisztelettel maradtam a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlésnek

alázatos szolgálja

Sajóecsegen, 1937. október 5.

Lőkös Sándor

ref. lelkész

közalapi- és nyugdíjintézeti em. pénzkezelő.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi.

26. Olvastatott az egyházmegyei segélyosztó bizottság következő jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Felsőborsodi Ref. Egyházmegye segélyosztó bizottságának 1937. évi július hó 20-án tartott ülésében.

Esperes előterjeszti, hogy egyházmegyénk részére a közelmúlt napokban 340 P Baldácsy-segély utaltatott ki szétosztás végett. Egyben bemutatta a segélyezésre rászorult lelkészövegyek, lelkészárvák és szegényebb sorsú lelkészek névsorát, valamint a segélyek szétosztására vonatkozó tervezetét is.

Bizottság a tervezetet átvizsgálva, a segélyezésnek aszerinti kivitelét méltányosnak találja s megbizza az esperest a segélyösszegek szétküldésével.

Kmf.

Szentmártony Dániel s. k.
esperes.

Zsóry György s. k.
e. m. gondnok.

Lőkös Sándor s. k.
e. m. dékán.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett jegyzőkönyvet s az annak megfelelően tett intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul veszi.

27. A sajókazai egyház harminc tagja kérvénnyel fordult az egyházmegyei közgyűléshez, melyben utasítani kéri a sajókazai egyházat az üresedésben lévő főgondnoki állásnak választás útján való betöltésére, mivel a „Herke” tanulmány alap kezelése az alapítólevél rendelkezése értelmében az egyház mindenkor főgondnokára van bízva, minélfogva ez az állás betöltetlenül nem maradhat.

Közgyűlés a beadott kérelemnek helyt ad s utasítja a sajókazai egyházat az üresedésben lévő főgondnoki állásnak — választás útján — leendő betöltésére, mivel a „Herke” alapítvány kezelése megkívánja ezen állásnak mindenkor való betöltését.

28. Kőrösi József, maklári lelkész kérvénye az Egyházmegyei Közigazgatási Biróságához Keresztury József, nekézsenyi lelkész hivatali utóda ellen az állásuk cseréjéből kifolyólag rendezetlenül maradt pénz- és terménybeli követeléseinek megítélése iránt.

Egyházmegyei közgyűlés — miután magánjogi meg-egyezésből származik a követelés, — a polgári bírósághoz utasítja panaszos felet.

29. A berentei missziói kör segédlelkésze: Orbán József beterjeszti a f. év május-augusztus hónapjaiban végzett munkájáról szóló jelentését, mely szerint Berentén tovább folytatja e kis gyülekezet lelki építését a gyermekek, ifjak és felnőttek közt végzett belmissziói tevékenységeivel, a külső építést pedig, a harangláb-torony javítási munkájának és a tanítói lakás építésének tervbevétele által. Ez utóbbi a remélt államsegély elmaradása miatt megakadt. Nehézzé vált a helyzet a másik felekezet lelkészének rosszindulatu magatartása miatt is. A szórvány-gyülekezetekben is az előírt munkákat elvégezte.

Közgyűlés örömmel és elismeréssel veszi tudomásul a jelentést. Bizonyoságtétel végett azt az egyházkerületre is felterjeszti.

30. Az O. R. J. O. tiszáninneni egyházkerületi irodája jelenti, hogy a temetkezési biztosítások terén ezévben is megfelelő eredménnyel számolhat be, F. évi augusztus 31-ig a taglétszám 5437. Ebből a felsőborsodi egyházmegyére esik mintegy 1000 tag. Az iroda fennállása óta egyházmegyénkben kifizettek 3376 P 67 fill. temetési segélyt, az iroda egész területén pedig 13.000 P temetési segélyt s emellett az ország területén levő irodák többszáz református embernek adnak megélhetést. Az eddig elért eredményeket nagyrésztben a lelkészek támogatásának köszönheti az iroda, amit a jövőben is kér egyházmegyénk lelkészeitől is.

Egyházmegyei közgyűlés az O. R. J. O. tiszáninneni egyházkerületi irodájának tájékoztató jelentését köszönettel veszi s ezután is felhívja egyházmegyénk lelkészeit a taggyűjtési munkánál való támogatásra.

31. A zilizi egyház presbitériuma betérjeszti jóváhagyás végett a reverzális ügyben a szegedi ref. egyház presbitériumának 1937. május 26-án hozott határozatához való csatlakozását, mely szerint kéri a m. kir. kormánytól az 1868. évi LIII. t.-c. 12. §-ának visszaállítását, vagy ha ez kivihetetlen, az 1894. évi XXXII. t.-c. értelmében a megegyezés szabadsága, minden befolyástól, egyházi fenytékkal való megtorlástól mentesítve biztosíttassék és az 1895. évi XLIII. t.-c. 4. §-ának rendelkezése a róm. kath. egyházzal szemben a gyakorlatban is érvényesíttessék.

Mivel a f. évi május hó 3—4. napjain tartott konventi ülés ez ügyben hozott 304. sz. határozata ennek tárgyalását az ezévben tartandó zsinati ülés utánra halasztotta, egyházmegyei közgyűlésünk a zilizi egyház felterjesztésére sem hoz érdemleges határozatot.

32. Az Egyetemes Konventhsz egyszersmindenkori segélyért folyamodó kérvényük pártoló felterjesztését kéri a következő egyházak;

a) a szendrői, — a kisegítő tanítónő fizetésére 200 P-t. Indoka: tulzufolt iskolája miatt kénytelen beállítani ideiglenesen ezt a tanerőt, de nem tudja fizetni, mert az egyháznak így is sok az adóssága;

b) a balajti, — templom és toronyrenoválásra 1000 P-t. Indoka: a renoválás halaszthatatlan, a templom fala több helyen át van repedve, mely mind szélesebbre nyílik, a tetőzet gerendái elkorhadtak és a tető több helyen beázik. Eddig még semminemű segélyt nem kapott az egyház;

c) *a disznóshorváti*, — 1000 P-t. Indoka: 4000 P-ös dollárkölcse van; középületei valamennyire sürgős renoválásra szorul, de több kivetést már nem lehet eszközölni a hivekre. Eddig soha semmiféle segílyt nem kért;

d) *a ládbesenyői*, — Iskola és tanítói lakás építésére 1200 P-t. Indoka: a másolatban csatolt államépítészeti hivatali szakvélemény szerint az iskola- és tanítói lak oly rossz állapotban vannak, hogy teljesen újonnan kell építeni. De még régi adósságuk egyrésze is fennál. Utóbbi években sorozatos elemi csapások érték a községet s az épületeket is a nagy esőzések tették tönkre;

e) *a bántapolcsányi*, — templomépítésből fennálló nagy terhének csökkentésére 800 P-t. Adósságát nem tudja fizetni.

Közgyűlés a kérelmező egyházak kérvényeit pártolással terjeszti fel az Egyetemes Konventhez.

33. A sajióivánkai egyház az egyházmegyétől segílyben való részesítést s a közhirdetésből segílyezendő egyházak közé való felvételét kéri. Indoka: a tanítói lakás lakhatatlan és a lakbértváltságot nem tudja az egyház fizetni.

Kérelme pártolással kiadatik a segílyosztó bizottságnak, közhirdetésre is melegen ajánlja az egyházkerületnek.

34. A királdbányai szórványgyülekezet imaterme felszerelésének megvalósíthatása végett 50 P segílyt kér.

Kérelme pártolással kiadatik a segílyosztó bizottságnak.

35. A visegrádi ref. fiókegyház templomépítés céljára téglajegyváltása címen egy tetszésszerinti segílyösszeg nyújtásával, vagy egy templomi persely megszavazásával segílynyújtását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet — illetékes elintézés céljából — a segílyosztó bizottsághoz rendeli áttenni.

36. *Tóth Pál*, esperesi segédlelkész azzal a kéréssel fordul az egyházmegyei közgyűléshez, hogy őt valami segílyben részesítse, mivel f. évi augusztus 19-től szeptember 20-ig torokgyulladással és vesebajjal ágybanfekvő súlyos beteg volt és állandóan orvosi kezelés alatt állott. A hosszadalmas betegségével járó költségek oly tetemes összegre emelkedtek, melyet csekély kápláni fizetéséből nem volt képes fedezni s tartozásának kifizetésére volna szüksége segílyre.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet átteszi a segílyosztó bizottsághoz.

37. *Héczei Bertalan*, sajóvelezdi tanító megfellebbezi a sajóvelezdi egyház presbitériumának 1936. évi augusztus 28-án hozott ama határozatát, melyben a tanítói javadalmat képező a völgyben levő 5 hold föld megmunkálását, arról a terménybehordást és a trágya kihordást nem hajlandó az egyház teljesíteni. Fellebbezését azzal indokolja, hogy az egyház hívei 52 éven át teljesítették ezt a közmunkát s a *Fővenyessy Béla*, volt tanítóval megváltásának alkalmával 1899-ben kötött egyezségben a díjlevél felül adott kedvezményekben nincs benne a kérdéses föld megmunkálása, tehát az a díjlevélben foglalt javadalomhoz tartozik s az 1909. évben kelt és egyházhatóságilag megerősített tanítói díjlevél 3-ik pontjában a tanító részére biztosítva van a földek évenkénti egyszeri megszántása és a termés behordása. Presbitérium hivatkozott határozatában arra, hogy az 5 hold föld megmunkálását 1885. évi jun. 14-én az egyházi közgyűlés csak személyhez kötötten adja meg s a jelenlegi tanító fizetését az 1918. évi presbitériumi jegyzőkönyv és az 1910. évben kelt tanítói díjlevél alapján állapítja meg. Az 1910. évi tanítói díjlevél és az 1909. évi díjlevél között az 5 hold föld megmunkálására nézve eltérés van az egyházmegye levéltárában levő 1896-ban kelt díjlevél pedig a szolgálmányokat nem precizirozza.

Egyházmegyei közgyűlés a becsatolt határozatokból és díjlevelekből, — melyek e kérdésben egymásnak ellentmondók, — nem tudja megállapítani a jelenlegi tanító kérésének jogosságát, különben is javadalomfeletti nézeteltérésről lévén szó, ez ügyet atteszi az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz további eljárás végett.

38. Az egyházmegyei számonkérő szék f. évi március 11-én tartott ülésében 2/e) sz. határozatával *Gyűlvész István*, lelkészi tanácsbíró és *Veress Károly*, számvevőt küldte ki a ládbesenyői egyházba annak kivizsgálása végett, hogy e kis egyházra óriási teherként nehezedő évek folyamán felgyűlt 1047 P 19 f adósság hogyan állott elő és milyen módon volna lehetséges annak letörlesztése? Kiküldöttek a vizsgálatot megtartva, megállapították, hogy az adósság az 1929-ik évben kezdődött s elkezdéséhez nagymértékben hozzájárult, hogy *Ráky József*, tanító részére közmunkaváltáság címén éveken át 200, illetve 150 P-t fizetett az egyház bírói ítélet alapján és emellett is az egyház bevételei nem fedezték a szükségleteket. Az egyház adó- és illetéktartozása ennek következtében felgyűlt építkezési anyagokért is tartozása maradt. 2 éven át földbérletet sem kapott az egyház, ami behajthatatlanná is lett. Ilyenmő tartozások a jelenben 739 P 35 fill összegben állanak fenn, de még az év folyamán törlesztetik belőle 330 P s ez év végén így csak 409 P 35 fill. marad. A teljes letörlesztésre szüksége volna az egyháznak segélyfolyósításra.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s felhívja a ládbesenyői egyház vezetőségét, hogy a további

törlesztést az egyház anyagi erejéhez mérten igyekezzék teljesíteni s a segély megszerzésére is tegye meg a szükséges lépéseket.

39. *Almássy Lajos*, mint az abodi egyház iskolaszék elnöke azzal a kéréssel fordul az egyházmegyei közgyűléshez, döntsön abban a kérdésben, hogy az abodi egyház köteles-e katonai szolgálatra bevonult tanítójának arra az időre, míg helyettest alkalmazott, a helyi javadalmat kétszeresen kiszolgáltatni. Ugyanis *Nagy Béla*, tanító megkapta a teljes helyi javadalmat és maga alkalmazott helyettest, akinek fizetését havi 42 pengővel kellett pótolnia s a különbözet megtérítését az egyháztól kéri, aminek megfizetésére az egyház nem hajlandó, mivel fizetési kötelezettségének teljes mértékben eleget tett és szegénysége miatt képtelen is erre.

Egyházmegyei közgyűlés ez ügyben döntést nem hozhat, mivel az az egyházmegyei közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik, letárgyalás végett oda teszi át.

40. *Kerekes Barna*, felsőkelecsényi ny. tanító az 1886. évi 778. sz. közigazgatási bírósági döntvényre hivatkozva kéri, hogy a tanítói javadalmi földek adóját 5 évre visszamenőleg évi 12 P-t számítva, egyházmegyei közgyűlés fizettesse vissza neki az egyházzal.

Egyházmegyei közgyűlés a kérést nem teljesíti, mivel a tanítói javadalmi földek adóját a felsőkelecsényi egyház tanítói díjlevele szerint a javadalmas tartozik fizetni a hivatkozott közigazgatási bírósági döntvény pedig nincs érvényben.

41. *G. Nagy Miklós*, szendrőládi egyháztag és társai megfellebbezik a szendrőládi presbitérium 1937. évi augusztus 22-én tartott ülésének 4. sz. határozatát, melyben a presbitérium azokra a fiatal gazdahasároknak, kik még szüleik után járnak templomba, 3 pengő, a zsellérekre pedig 1 P személyi adót vetett ki. Fellebbezésüket azzal indokolják, hogy ők az ősi gyakorlat szerint járnak templomba apjuk után és foglalják el az őket megillető templomi széket s az egyházi adó különben is magas és a rájuk kivetett személyi adó jogtalan.

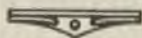
Egyházmegyei közgyűlés a szendrőládi presbitérium hivatkozott határozatát megsemmisíti, mivel semmivel sem indokolta meg, hogy a panaszosokra miért vetette ki és milyen alapon a személyi adót.

42. *Felméry Albert*, sajóbábonyi lelkész betérjeszti megerősítés végett a lelkészi javadalmi földek felesbérleti szerződését 4 példányban, mely szerint az összes javadalmi földeket négy egyháztagnak hat évre adja felébe f. évi október 1-től. A felesbérleti szerződés pontjai teljesen azonosak azzal a szerződéssel, melyet egy bérlőre vonatkozóan 1935. évben már megerősített.

Egyházmegyei közgyűlés a sajóbábonyi lelkészi javadalmi földek felesbérletbe adásáról kiállított szerződést jóváhagyja és megerősíti.

43. Az egyházlátogatói körök beosztása:

a)	Ózd, Dédes, Nekézseny, Barcika, Alacska és Balajt egyházakba:	<i>Szentmártony Dániel</i> , esperes
b)	Sajószentpéteri járásba:	<i>Gyűlvész István</i>
c)	Vámosi	„ <i>Svingor Jenő</i>
d)	Edelényi	„ <i>Lőkös Sándor</i>
e)	Szendrői	„ <i>Dr. Komjáthy Aladár</i>
f)	Vadnai	„ <i>Hubay Mihály</i>
g)	Bánvölgyi	„ <i>Szigethy Ferenc</i>

IV.

Egyházmegyei tanácsülés.

Sajóközmonostor, 1937. évi október hó 7-én.

Jelen vannak: *Szentmártony Dániel*, esperes, *Zsóry György*, e. m. gononok, *Lőkös Sándor*, *Dr. Komjáthy Aladár*, *Veress Károly*, *Lenkey Gyula*, *Szathmáry Király Pál*, *Harsányi Géza*, *Tóth János*, lelkészi főjegyző, jegyzőkönyvvezető.

Zsóry György, egyházmegyei gondnok üdvözlí az egyházmegyei tanács jelenlévő tagjait, a határozatképességet megállapítja s a tanácsülést megnyitja.

Ezekután egyházmegyei tanács megteszi javaslatait a jövőévi tanács megalakítására és egyes bizottságok megválasztására, majd a a következő ügyeket tárgyalja le:

1. Az egyházmegye területéről az 1936. évi gondnoki számadások felülvizsgálása alkalmával több egyház számadása kifogásoltatott s ezek közül a kivánt pótlást Dédes, Sajószőlőfalva és Varbó kivételével mind igazolva jelentették, Varbón fegyelmi eljárás folyik ez ügyben.

Egyházmegyei tanács a nevezett egyházak gondnoki számadásait megerősítésre nem ajánlja.

2. A borsodi református egyház a tulajdonát képező 9 magyar hold területű mezőgazdasági ingatlanak 1937. szeptember hó 1-től számított 6 évre *íjf.* *Veress Dániel* részére magyar holdankint 2 q. buza bérösszeg ellenében való bérbeadáshoz az egyházmegyei tanács jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei tanács — tekintettel arra, hogy a presbitérium a szerződést 1937. szeptember hó 30-án egyhangulag elfogadta és mert ez az egyház érdekeinek megfelel — a bérleti szerződést tudomásul veszi és egyházhatósági jóváhagyással záradékolja.

3. A sajókápolnai egyház presbitériuma bejelenti, hogy *Kovács Zsuzsanna*, sajókápolnai egyháztág egy katasztrális holdnyi szőlőt és rétet adományozott az egyháznak és az erről szóló ajándékozási szerződés másolatát beterjeszti.

Egyházmegyei tanács a példaadó nemesszívű adományozást elismeréssel tudomásul veszi s utasítja az egyház előjáróságát, hogy az eredeti ajándékozási szerződést jóváhagyás végett 3 drb. másolat kapcsán terjessze be az esperesi hivatalhoz, az ajándékozás hiányzó időpontjának pontos feltüntetése mellett. Továbbá terjessze be a presbitériumnak azon határozatát, amely megjelöli, hogy annak idején az ajándékozott ingatlan jövedelme milyen egyházi célra lesz felhasználandó. Csatolandó az iratokhoz a hiteles telekkönyvi szemle is.

4. A boldvai egyház beterjeszti azon presbitéri határozatát, mely szerint a II számu iskola és tanítói állás fenntartásáról lemond, azzal az indoklással, hogy a miniszterközi bizottság intézkedésére a fenntartási segélyösszeg be lett szüntetve s a m. kir. belügyminiszter ur az egyház felülvizsgálati kérelmét 83.389/1937. III. b sz. rendeletével elutasította, segély nélkül pedig az egyház nem képes fenntartani a II. tanítói állást és iskolát.

Egyházmegyei tanács napirendre tér ezen ügy felett, mert a politikai község folyamatba tette a második tanítói állás és iskola átvételét.

5. A balajti egyház az 1930. évben presbitéri és közgyűlési határozattal elfogadja, hogy *Zádory Károly*, tanító évenkénti nyugdíjintézeti járulékát átmenetileg fizetni fogja mindaddig, míg nevezett állami fizetéskiegészítését rendeztetni fogja, minek keresztülvitelét magára vállalta. Ez a rendezés azonban a tanító nemtörődömsége miatt elmaradt. Az egyháztanács a f. év szeptember 1-én tartott ülésében e kérdéssel foglalkozva kimondotta, hogy a korábban vállalt kötelezettséget csak egy évre terjedőleg hajlandó teljesíteni s a többire nem, mert Zádory, tanító sem teljesítette azt az ígérését, hogy értékegysége felemelése érdekében lépéseket tesz; továbbá azért, mert a tanító az egyháznak a Koponya-hegyen lévő szőlőjét a hozzátartozó gyümölcsösssel együtt s az egyház tagjából egy darab földet még az 1929. évben használatba vett s ezek jövedelme az abban az időben megállapított díjlevél-csonkulást teljesen kárpótolta. Kéri a presbitérium e határozatának a jóváhagyását.

Amennyiben az Egyháztanács jelentése szerint egy olyan kölcsönösen kötött megállapodásról van szó, amelyben a másik fél, — ezesetben a tanító — a megállapodásban vállalt kötelezettséget nem teljesítette, úgy az egyháztanácsnak e felterjesztett határozatában kimondott álláspontja helytálló. Ezenfelül az egyház még kárpótolta is a tanítóját a haszonélvezetbe átengedett ingatlanokkal a felmerült díjlevélcsonkulás ellenértékeképen s így a másodszori, a megállapodásban körülírt kárpótlást nem köteles megadni.

6. A balajti egyház betérjeszti jóváhagyás végett tanítói díjlevelét, melyet az utóbbi időben, a tanítói fizetés kiszolgáltatásában történt változás szerint módosított. És pedig: a régi díjlevélben lévő 19 köből és félvéka rozs és egy köből buza helyett az 1922. év óta fizetni szokott 14 köből buzát állítja be, a must és munkaváltság helyett pedig az egyház a Koponya-hegyen lévő szőlőterületet és a hozzá tartozó gyümölcsöst adja, melynek jövedelme pénzértékben amaszt kárpótolja.

Egyházmegyei tanács a balajti tanítói díjlevelet — melynek módosításában értékcsökkenést nem lát, — jóváhagyja és megerősíti.

7. A szendrői egyház kéri, hogy paróchiája és egy új tanterem felépítése és templomába orgonabeállítása ügyében hozott presbiteri és egyházközségi határozatait egyházmegyei tanács hagyja jóvá. A paróchiaépítésre és orgonabeállításra 13.500 P készpénz, tanteremépítésre pedig 4000 P államsegély áll az egyház rendelkezésére, amihez hozzájárul a nemzeti muzeumban letétbe helyezett himnuszok összértéke körülbelül 5000 P. A hívek az építkezésekhez csupán fuvar- és gyalogmunka teljesítésével járulnak hozzá, minden fogattal bíró egyháztag 20 fuvar és minden gyalogos 6 napi munkát teljesít. Az új tanterem részére a templomkertet engedi át az egyház. Becsatolja egyház a paróchia tervrajzát és költségvetését is.

Egyházmegyei tanács a szendrői egyház építkezési és orgonabeszerzési szándékát örömmel veszi tudomásul s az erre vonatkozó határozatokat jóváhagyja. — Felhívja az egyház vezetőségét, hogy az építkezéshez szükséges további lépéseket minél előbb tegye meg. A tervrajzokat költségvetéseket, szerződéseket küldje meg az egyházmegyei építkezési bizottságnak átvizsgálás végett s felhatalmazza az egyházmegye elnökségét, hogy az építke-

zési bizottság véleményezése után az építkezésre az engedélyt adja meg.

8. A szalonnai egyház engedélyt kér elavult haranglábja renoválására. Becsatolja az erre vonatkozó egyházi közgyűlési határozatot, mely szerint a javítási költségeket rendkívüli egyházi adó kivetés útján fedezi az egyház. A javítási költség anyaggal és munkadíjakkal 1541 P 43 f. A részletes költségvetést a lelkész állította össze és írta alá, nem a vállalkozók. A szerződések megfelelőek.

Egyházmegyei tanács a renoválási engedélyt nem adja meg, hanem utasítja az egyház vezetőségét, hogy a vállalkozók által készített részletes költségvetést sürgősen terjessze be az esperesi hivatalhoz s ennek megtörténte esetén felhatalmazza esperes urat a renoválási engedély megadására.

9. A tardonai egyház becsatolja módosított új lelkészi díjlevelét 3 példányban megerősítés végett a vonatkozó szabályszerűen hozott presbiteri és egyházi közgyűlési határozatokkal. A díjlevél az egyházhatóságilag 1896. évben megerősített díjlevélnek a mai viszonyoknak megfelelő módosítása, annak esonkitása nélkül pontosan megállapítva a fizetési kulcs is. 60 köből gabona helyett 70 köből búzát kap a lelkész, a gabona és buza ár és mennyiség különbözete fedezi a régi díjlevélben levő must árát is. A 32 szekér fa, melynek köbméterekben, vagy öleken való mennyisége nem volt megállapítva, 300 aranypengőben van megállapítva. Többi tételében a régi díjlevél változatlanul maradt.

Egyházmegyei tanács a tardonai egyház módosított új lelkészi díjlevelét jóváhagyja s azt megerősítés végett az egyházkerületi tanácshoz felterjeszti.

10. A sajószentpéteri ref. egyház Sajószentpéter nagyközség telekkönyvi tulajdonául bejegyzett, azonban az egyház tulajdonát képező 1637/107. hrsz. 150 □-öl területű, évek óta hasznot nem hajtó ingatlanak vitéz Székely József részére 200 P vételár ellenében való eladásához az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés az 1937. augusztus 23-án kelt adás-vételi szerződést egyházhatóságilag jóváhagyja, mert az eladáshoz a presbitérium 1937. július hó 24-én kelt határozatával egyhangulag hozzájárult, a vevő a becsatolt nyilatkozattal Sajószentpéter nagyközség nevéől a sajószentpéteri ref. egyház javára, majd a saját nevére

való telekkönyvi bekebelezéssel felmerülő költségeket magára vállalta és kijelentette, hogy megvettnek csak azon ingatlant tekinti, amelyet a községtől a saját költségén meg tud szerezni s végül, mert a hasznot nem hajtó s eladott ingatlanért a vevő ígéreténél magasabb vételár elérhető nem lett volna.

11. A rendes közgyűlési és tanácsülés jegyzőkönyvi pontjai hitelesítették.

Szentmártony Dániel

esperes.

Tóth János

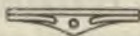
lelkészi főjegyző.

Zsóry György

e. m. gondnok.

Veress Károly

lelkészi jegyző.

V.

Birósági ügyek.

1937. évi január hó 15-én.

1.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Stépán Gyula*, hegymegi egyháztag párbérfellebbezésére vonatkozólag kimondja, hogy az 1935-től nevezett minden ígás fogata után 1·5 véka leikészi párbért tartozik fizetni. Az 1935. év előtti párbérhátrálékát pedig teljes egészében megfizetni köteles.

2.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Mészáros Józsefné*, hegymegi egyháztagot egyházi közmunka nem teljesítés címén a hegymegi presbitérium által rá rótt 5 P birság megfizetése alól felmentette.

3.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Mészáros József*, hegymegi külbirtokos fellebbezése folytán utasította a hegymegi egyház előljáróságát, hogy a hegymegi egyházi adókulcs alapján a nevezettre eső párbér 50%-át vesse ki a jövőben az E. T. VII. t.-c. 3. §. c) pontjának megfelelően, valamint más egyházi terheket is és ebben az arányban tartozik teljesíteni az egyházi közmunkákat is.

4.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *H. Lovas János* és társai, tardonai egyháztagoknak a

lelkészi díjlevél módosítása és a párbérkivetés ügyében hozott presbiteri és közgyűlési határozatok ellen beadott fellebbezésének helyt adott és utasította a tardonai egyház vezetőségét, hogyha új díjlevelet és új adókulcsot akar megállapítani, azokat az E. T.-ekben foglalt intézkedések pontos megtartásával vigye keresztül. Ennek megtörténteig az érvényben lévő díjlevél rendelkezése alapján szolgáltatandó be a lelkészi fizetés.

5.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Fövenyessy Béla*, nyug. sajóvelezdí tanító fizeteskérésének helyt adott s a sajóvelezdí egyház idevonatkozó határozatát megsemmisítette s az egyház presbitériuma és a volt tanító között az esperes jelenlétében kötött megegyezést jóváhagyta és elkötelezte az egyházat Fövenyessy Béla, ny. tanító járandóságának e megegyezésszerinti 30 nap alatti kiegyenlítésére.

6.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Imri Pál*, felsőkelecsényi gondonknak az egyházmegyei elnökség felfüggesztő végzése ellen beadott fellebbezését elutasította.

1937. évi május hó 12-én.

1.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *őzv. Mánik Lajosné* a felsőnyárádi egyházi adókivetés ellen tett panaszával érdemben nem foglalkozott, hanem utasította a felsőnyárádi egyház presbitériumát a panasz letárgyalására és az arra vonatkozó határozathozatalra.

2.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Kazinci Nagy József*, sajóecsegi lakos templomi székügyben tett panaszát elutasította és a sajóecsegi presbitérium vonatkozó határozatát jóváhagyta.

3.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Szalóczy Sándor*, szendrőládi lanitónak a szendrőládi egyházzal szembeni fizeteshátrálék követelésének helyt adott és utasította a szendrőládi egyház presbitériumát az 1936. évi november 24-én kölcsönös egyezség alapján megállapított s az 1936. évi december 31-ig fennálló 167 P-t kitevő többévi tanítói fizeteshátráléknak 1937. november 1-ig való kifizetésére.

4.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Kerekes Barna*, felsőkelecsényi tanító és *Ando János*, presbiter ellen, *Horváth Imre*, lelkész és *Imri Pál*, gondnok által tett panaszt visszatette az egyházmegyei elnökséghez az előkészítő eljárás további lefolytatása végett s a bírói eljárást felfüggesztette addig, míg ez ügyben a polgári bíróság döntést hoz.

1937. évi október hó 8-án.

1.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Nagy Lajos* és tarsai hegymegi egyháztagok templomi szék ügyében a tárgyalást elhalasztotta s a vonatkozó presbiteri határozatok beszerzését elrendelte.

2.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Körössy József*, volt nekézsenyi, jelenleg maklári lelkésznek a nekézsenyi egyháznál fennálló fizeteshátrálék követelésének részben helyt adott és elkötelezte a nekézsenyi egyházat, hogy nevezetnek az 1932. és 1933. évekre 202 P fizeteshátrálékot fizessen meg.

3.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Szalánczy János*, volt disznóshorváti, jelenleg füzes-

gyarmati tanítónak a disznóshorváti egyháznál fennálló fizetés-hátrálék követeléséből 155 P 60 f-nek a kereset beadásától számított 5%-os kamatával 30 nap alatti megfizetésére kötelezte a disznóshorváti egyházat. Egyben pótvizsgálatot rendelt el annak megállapítására, hogy a behajthatatlannak jelzett tanítói párbér-hátrálékból mennyi a valóban behajthatatlan összeg.

4.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *ifj. Veress Gyula*, damaki egyháztag párbérkivetés elleni fellebbezését visszatette a damaki egyház presbitériumához állásfoglalás végett.

5.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Gönczy Miklós*, volt martonyi-i lelkészt a martonyi-i egyház elleni keresetével elutasította s a felmerült 90 P 40 f költséget a felek között megosztotta s mindkét félt külön-külön elkötelezte a rájuk eső összegnek az egyházmegye pénztárába való befizetésére.

6.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *B. Tóth Lajos* és neje: *Madarász Amália*, sajlóslátfalvai egyháztagok templomi székügybeni fellebbezésének helyt adott és utasította a sajlóslátfalvai presbitériumot, hogy a fellebbezőknek a megjelölt helyen való székjogát a kettőjük által 30 nap alatt befizetendő 75 q buza ellenében állapítsa. Az eljárási költségekben a fellebbezőket és a panaszlott presbitériumot 50—50%-ban marasztalta el.

7.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága a sajkazinczi egyház presbitériumának *Doktor Gyula*, volt lelkészével szemben terrágium követelésének részben helyt adott s elkötelezte *Doktor Gyula*, nyug. lelkészt az egyház lelkészi terrágium alapja javára 1931. július 1-től 1934. november 1-ig terjedő időre 783 P 84 f befizetésére.

Ugy szintén ítéletileg kötelezte *Bodnár László*, sajkazinczi lelkészt a részére *Doktor Gyula*, nyug. lelkész szénjárandóságából kiutalt 21 q. szénnek *Doktor Gyula* részére való visszafizetésére.

8.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki közigazgatási bírósága *Veress Elek*, sajókazinci másodtanító lakbérügyében elkötelezte a sajókazinci egyházat, hogy 1937. október 1-től előre fizetve havi 37 P 95 f lakbért fizessen nevezett tanítójának mindaddig, míg neki természetbeni lakást nem adhat. A részére eddig biztosított egy szoba feletti rendelkezési jogot visszaadta a presbitériumnak.

9.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Losonczy István*, hegymegi presbiter ügyében a fegyelmi eljárást megszüntette s nevezettet elkötelezte 28 P 80 f felmerült költség megfizetésére.

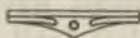
10.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Lipták Mihály*, hangácsi lakos, volt presbiter fegyelmi ügyében, mivel az időközben tárgyalanná vált, a további eljárást megszünteti és elkötelezi nevezettet 24 P eljárási költség megfizetésére.

11.

A felsőborsodi ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bírósága *Varga Péter*, disznóshorváti segédlelkész ellen hivatalból megindított fegyelmi ügyben nevezettnak a bíróság elnökségének fegyelmit elrendelő végzése ellen beadott fellebbezését visszautasította s a vizsgálat lefolytatását elrendelte.

Az ügyész által emelt újabb vádra vonatkozólag, hogy a vétivire irt tisztességtelen és sértő kifejezés miatt panaszlott vád alá vonassék, elrendelte bíróság a törvényben előírt előkészítő eljárás lefolytatását és ennek az előbbi fegyelmi ügyekkel való egyesítését.

TARTALOMJEGYZÉK.

Rendkívüli közgyűlés

1937. május 12-én.

1. Istenitisztelet
2. A gyűlés megnyitása,
3. A tiszántuli egyházkerület köszönő levele.
4. Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve.
5. A szavazatbontó bizottság javaslata az érvénytelen szavazásokra.
6. *Dr. Horváth Zoltán*, világi főjegyző lemondása.
7. A számonkérő szék jegyzőkönyve.
8. A számvevőszék jegyzőkönyve.
9. Missziói segédlelkész jelentése.
10. Sajókazinci vallássérelmek.

Egyházmegyei tanácsülés

1937. május 12-én.

1. Sajókazinci egyház panasa lelkészi terrágium ügyében.
2. Balajti lelkésznek szőlőadományozás.
3. Paraszniai egyház köszénszerződése.
4. *Bakó Gyula*, volt barcikai lelkész tartozásügye.
5. Szendrői lelkészlak építésügye.
6. Boldvai egyház adókiivetése.
7. Nagyvisnyói egyház templomrenoválása.
8. Damaki egyház toronyjavítása.
9. Sajóecsegi egyház földbérleti szerződesei.
10. Barcikai egyház földbérleti szerződése.
11. Rudabányai egyház földbérleti szerződése.
12. A laki lelkészi javadalmi földek haszonbérleti szerződése.
13. Mályinkai egyház orgonabeszerzése.
14. Jegyzőkönyvek hitelesítése.

Rendes egyházmegyei közgyűlés

1937. október 7-én.

1. Istenitisztelek. Tagok számbavétele, Távollevők igazolása.
2. A közgyűlés megnyitása.
3. Esperesi jelentés
4. Esperesi jelentéssel kapcsolatos előterjesztések.
5. Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve.
6. Rakacaszendi lelkészválasztás
7. Bánhorváti, balajti, felsőkelecsényi, tanítóválasztások.
- 7—a) Szendrői, borsodi, sajóvámosi ideiglenes tanítók alkalmazása.
- 7—b) Meszesi ideiglenes tanító alkalmazása,
8. Második egyházmegyei ügyészi állás megszervezése.
- 8—a) *Dr. Csontos József* tiszteletbeli ügyésszé választása.
9. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
10. Egyházmegyei tanács megalakítása.
11. Lelkészjelölő bizottság megválasztása
12. Missziói bizottságba egy tag beválasztása.
13. A második szóránymissziói körzet megalakítása.
14. Segédlelkészek bekebelezése.
- 14—a) Segédlelkészek beosztása.
15. Szabályrendelet a lelkészválasztás helyéről és a szavazás rendjéről.
16. Vallásoktatási szakfelügyelet és pedagógiai szemináriumok szervezése.
17. Az egyházi tisztviselők javadalmának kiszolgáltatására vonatkozó konventi leirat.
18. Javaslat a párbér eltörlésére.
- 18—a) Az egyházi tisztviselők fizetésének kiszolgáltatása.
19. Az egyház szociális- és gazdasági programja.
20. *Árokháthy B.* memoranduma
- 20—a) *Balázs Győző* felhívása.
21. Tanügyi bizottsági elnök jelentése.
22. Tanügyi bizottsági elnök lemondása és új elnök választása.
23. *Gődz Pál*, vadnai tanító kitüntetésre ajánlása.
24. Missziói előadó jelentése.
25. Közalapi- és nyugdíjintézeti pénzkezelő jelentése.
26. Segélyosztó bizottság jelentése.
27. Sajókazai egyháztagok kérvénye a főgondnoki tisztség betöltése iránt.
28. *Kőrössy József*, volt nekézsenyi lelkész követelése utódján.
29. Missziói segédlelkész jelentése.
30. Az O. R. J. Ó. jelentése és kérelme.

31. Zilizi egyház határozata reverzális ügyben.
32. Közalapi segélykérvények.
33. Sajóivánkai egyház közhirdetésre való ajánlást és segélyt kér.
34. A királdbányai szórvány segélykérvénye.
35. A visegrádi fiókegyház segélykérvénye.
36. *Tóth Pál*, segédlelkész segélykérvénye.
37. *Héczey Bertalan*, sajóvelezdi tanító fellebbezése.
38. Jelentés a ládbesenyői egyház anyagi helyzetéről.
39. Az abodi egyház kérvénye tanítófizetés ügyben.
40. *Kerekes Barna*, felsőkelecsényi nyug. tanító állami adóügye.
41. *G. Nagy Miklós* és társai, szendrőládi egyháztagok fellebbezése.
42. Sajóbábonyi lelkészi javadalmi töldek haszonbérleti szerződése.
43. Egyházlátogatói körök beosztása.

Egyházmegyei tanácsülés

1937. október 7-én.

1. Jelentés a meg nem erősíthető gondnoki számadásokról.
2. A borsodi egyház földhaszonbérleti szerződése.
3. Ajándékozási szerződés a sajókápolnai egyház javára.
4. A boldvai II-ik tanítói állásra vonatkozó presbiteri határozat.
5. A balajti egyház határozata tanítói nyugdíjárulék ügyben.
6. A balajti egyház kérelme tanítói díjlevél módosításra vonatkozólag.
7. A szendrői egyház lelkészlak, II-ik tanteremépítésére és orgona-beszerzésére kér engedélyt.
8. A szalonnai egyház új harangláb építésére kér engedélyt.
9. Tardonai egyház új lelkészi díjlevelének megerősítését kéri.
10. Sajószentpéteri egyház adás-vételi szerződése.
11. Jegyzőkönyvi pontok hitelesítése.

Birósági ügyek

1937. évi január hó 15-én.

1. *Stépán Gyula*, hegymegi egyháztagnak párbérkivetés elleni fellebbezése.
2. *Mészáros Józsefné*, hegymegi egyháztagnak közmunkabírság elleni fellebbezése.
3. *Mészáros József*, hegymegi külbirtokosnak párbérkivetés elleni fellebbezése.
4. *H. Lovas János* és társai. tardonai egyháztagoknak párbérkivetés elleni fellebbezése.
5. *Fövenyessy Béla*, volt sajóvelezdi tanítónak fizetéshátrálékkövetelése.
6. *Imri Pál*, felsőkelecsényi gondnoknak a felfüggesztése ellen benyújtott fellebbezése.

1937. évi május hó 12-én.

1. *Özv. Mánik Lajosné*, felsőnyárádi lakos párbérügye.
2. *Kazinczy Nagy József*, sajóecsegi presbiter templomi székügye.
3. *Szalóczy Sándor*, szendrőládi ref. tanító fizetésügye.
4. *Kerekes Barna*, felsőkelecsényi tanító és *Andó János*, presbiter fegyelmi ügye.

1937. október 8-án.

1. *Nagy Lajos* és társai hegymegi egyháztagek templomszék ügye.
2. *Körössy József*, volt nekézsenyi lelkész fizetésügye.
3. *Szalánczy János*, volt disznóshorváti tanító fizetésügye.
4. *Ifj. Veress Gyula*, damaki egyháztagek párbérügye.
5. *Gönczy Miklós*, volt martonyi-i lelkész fizetésügye.
6. *Tóth Lajos* és neje, sajólászlófalvai lakosok templomszék ügye.
7. *Doktor Gyula*, volt sajókazinczi lelkész terrágium ügye.
8. *Veress Elek*, sajókazinczi tanító lakásügye.
9. *Losonczy István*, hegymegi presbiter fegyelmi ügye.
10. *Lipták Mihály*, volt hangácsi presbiter fegyelmi ügye.
11. *Varga Péter*, segédlelkész fegyelmi ügye.

